

Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Κρήτης

Σχολή Επαγγελματιών Υγείας & Πρόνοιας

Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

«Εμπειρίες των φοιτητών από το πρόγραμμα ανταλλαγής ERASMUS+.

Η περίπτωση του τμήματος Κοινωνικής Εργασίας του ΤΕΙ Κρήτης.»

Σπουδαστές:

Ζαχαρίου Καλομοίρα (Α. Μ. 4763)

Μανετάκη Ειρήνη (Α. Μ. 4731)

Επιβλέπουσα καθηγήτρια:

Ράτσικα Νικολέτα

ΗΡΑΚΛΕΙΟ, 2017

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Με την ολοκλήρωση της πτυχιακής αυτής εργασίας , φτάσαμε στην πρώτη σελίδα , έχοντας την ανάγκη να ευχαριστήσουμε όλους εκείνους που συνέβαλαν με το δικό τους μοναδικό τρόπο.

Καταρχήν , ευχαριστούμε την υπεύθυνη καθηγήτρια της πτυχιακής εργασίας κα. Ράτσικα Νικολέτα , καθηγήτρια του Τμήματος Κοινωνικής Εργασίας του Α.Τ.ΕΙ Κρήτης. Το αμέριστο ενδιαφέρον και η καθοδήγηση της ήταν καταλυτική κατά της διάρκεια της διεξαγωγής της παρούσας εργασίας. Την ευχαριστούμε, για την γόνιμη συνεργασία που είχαμε όλο αυτό το διάστημα

Ευχαριστούμε επίσης μέσα από τα βάθη της καρδιά μας τους συμμετέχοντες τις εργασίας αυτής, που δέχτηκαν με χαρά και ενθουσιασμό να συμμετάσχουν στην ερευνά μας και να μας μιλήσουν για τις εμπειρίες που αποκόμισαν μέσα από το πρόγραμμα ERASMUS.

Μιας και αυτοί αποτελούν τους πραγματικούς πρωταγωνιστές της εργασίας αυτής . Τέλος κρίνουμε αναγκαίο , να ευχαριστήσουμε τόσο την οικογένεια μας όσο και τους φίλου μας , για την ενθάρρυνση και ανατροφοδότηση που μας έδιναν καθ' όλη τη διάρκεια της πτυχιακής μας εργασίας.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Περιεχόμενα	3
Περίληψη	5
Abstract.....	6
Ευχαριστίες.....	2

Α ΜΕΡΟΣ ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ

Κεφάλαιο 1^ο Πληροφορίες σχετικά με το πρόγραμμα ERASMUS+

Εισαγωγή.....	8
1.1 Ορισμός ERASMUS	9
1.2 Στόχοι και χαρακτηριστικά του προγράμματος ERASMUS+	9
1.3 Σημαντικά χαρακτηριστικά του προγράμματος ERASMUS+	10
1.4 Αξιοποίηση της πείρας του παρελθόντος με το βλέμμα στραμμένο προς το μέλλον.....	12

Κεφάλαιο 2^ο Πρόγραμμα ERASMUS και TEI Κρήτης

Εισαγωγή	16
2.1 πρόγραμμα ERASMUS και TEI Κρήτης κινητικότητα	17
2.2 Διαδικασία αξιολόγησης αιτήσεων εξερχόμενων φοιτητών και δικαιολογητικά συμμετεχόντων.....	19
2.3 απαιτούμενα στοιχεία για την αξιολόγηση αιτήσεων εξαιρουμένων φοιτητών στα πλαίσια του προγράμματος ERASMUS+ (για την εκπόνηση πρακτικής άσκησης στο εξωτερικό) για το TEI Κρήτης.....	21
2.4 Δικαιολογητικά συμμετοχής για σπουδές.....	22
2.5 Δικαιολογητικά συμμετοχής για πρακτική άσκηση.....	24
2.6 Προθεσμίες υποβολής αίτησης για το πρόγραμμα Δια βίου μάθησης (ERASMUS)	25
2.7 Ακύρωση συμμετοχής στο πρόγραμμα ERASMUS.....	26
2.8 Ασφάλιση.....	26
2.9 Φοιτητές με ειδικές ανάγκες και πρόγραμμα ERASMUS.....	27
2.10 Ευπαθείς κοινωνικές ομάδες (προσαύξηση υποτροφίας).....	29

Β ΜΕΡΟΣ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ

Κεφάλαιο 3^ο Μεθοδολογία έρευνας

3.1 Σκοπός της έρευνας.....	32
3.2 Ερευνητικά ερωτήματα.....	32
3.3 Μεθοδολογία έρευνας.....	33
3.4 Δείγμα έρευνας.....	34

Κεφάλαιο 4^ο Εμπειρική έρευνα. Ανάλυση και συμπεράσματα

4.1 Ανάλυση έρευνας.....	36
Επίλογος.....	49
Παράρτημα 1.....	52
Βιβλιογραφία.....	50

ΓΡΑΦΗΜΑ

Γράφημα 2.1: Κινητικότητα των φοιτητών (εισερχόμενων-εξερχόμενων) στο ΤΕΙ Κρήτης κατά τα ακαδημαϊκά έτη 2009-10 έως 2015-16.....	15
--	----

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Σκοπός της συγκεκριμένης μελέτης είναι να μελετήσουμε τις εμπειρίες των φοιτητών του Τμήματος Κοινωνικής Εργασίας του ΤΕΙ Κρήτης από το πρόγραμμα ανταλλαγής ERASMUS+ .

Η μελέτη αποτελείται από δυο κύρια μέρη το θεωρητικό και το ερευνητικό και αναπτύσσεται σε τέσσερα κεφάλαια.

Στο πρώτο κεφάλαιο παρουσιάζονται οι πληροφορίες σχετικά με το πρόγραμμα Erasmus+. Αναφέρεται ο ορισμός, τα χαρακτηριστικά και οι στόχοι του προγράμματος.

Το δεύτερο κεφάλαιο αναφέρεται στη σχέση που έχει αναπτύξει το ΤΕΙ Κρήτης με το πρόγραμμα Erasmus+. Καταγράφονται συγκεκριμένα στοιχεία που παρουσιάζουν τη κινητικότητα που έχει σημειωθεί τα τελευταία χρόνια. Επίσης, αναφέρονται αναλυτικά τα δικαιολογητικά συμμετοχής των φοιτητών, αλλά και η διαδικασία αξιολόγησης αιτήσεων. Ακόμα, στο κεφάλαιο αυτό δίνονται πληροφορίες σχετικά με τις ενέργειες που χρειάζεται να ακολουθήσει κανείς για να συμμετέχει στο πρόγραμμα, αλλά και τις ενέργειες που θα ακολουθήσει σε περίπτωση ακύρωσης της αίτησης. Τέλος, αναλύεται η περίπτωση συμμετοχής ομάδων υψηλού κινδύνου και κλείνει το κεφάλαιο κάνοντας μια καταγραφή στα ποσά επιχορήγησης των φοιτητών του ακαδημαϊκού έτους 2015- 2016.

Στο τρίτο κεφάλαιο αναφέρεται στην μεθοδολογία της ποιοτικής έρευνας. Καταγράφεται ο σκοπός και οι στόχοι της έρευνας, τα ερευνητικά ερωτήματα που επιδιώκουμε να απαντηθούν, η μεθοδολογία που θα ακολουθήσαμε , καθώς και το δείγμα που θα βασιστήκαμε.

Στο τέταρτο κεφάλαιο, καταγράφεται η ανάλυση των συνεντεύξεων, οι οποίες πραγματοποιήθηκαν με φοιτητές του Τμήματος Κοινωνικής Εργασίας του ΤΕΙ Κρήτης, οι οποίοι έχουν συμμετάσχει στο πρόγραμμα Erasmus+. Μας απαντούν σε ερωτήματα που αφορούν τη προσωπική τους εμπειρία, το λόγο που αποφάσισαν να συμμετέχουν σε ένα τέτοιο πρόγραμμα, τη γραφειοκρατική διαδικασία που ακολούθησαν, τις εμπειρίες που αποκόμισαν, αλλά και την συνολική αποτίμηση της εμπειρίας τους.

ABSTRACT

The aim of this study is to study the experiences of the students of the Department of Social Work of TEI of Crete from the ERASMUS + exchange program.

The study consists of four chapters, which are developed and divided into sub-sections.

The first chapter presents information about the Erasmus + program. The definition, characteristics and objectives of the program are stated.

The second chapter refers to the relationship developed by the TEI of Crete with the Erasmus + program. There are specific figures showing the mobility that has taken place in recent years. Also, the students' participation certificates as well as the application evaluation procedure are detailed. This chapter also provides information on the actions that need to be taken in order to participate in the program, as well as the actions that will be followed if the application is canceled. Finally, we analyze the case of participation of high risk groups and closes the capital by making a record of the grant amounts of the students for the academic year 2015-2016.

The third chapter refers to the methodology of qualitative research. The purpose and objectives of the research, the research questions we seek to answer, the methodology to be followed, and the sample to be based will be recorded

In the fourth chapter, the analysis of the interviews with the students of the Department of Social Work of TEI of Crete, who have participated in the Erasmus + program, is recorded. They answer questions about their personal experience, the reason they have decided to participate in such a program, the bureaucratic process they followed, the experiences they have gained, and the overall assessment of their experience.

Α΄ ΜΕΡΟΣ ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ERASMUS +

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το πρόγραμμα Erasmus+, είναι η εξέλιξη του αρχικού προγράμματος Erasmus, το οποίο δημιουργήθηκε το 1987 ως ένα πρόγραμμα ανταλλαγής φοιτητών της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης για να γνωρίσουν την εκπαίδευση σε μια ξένη χώρα. Αποτελεί πρόγραμμα της Ε.Ε. στους τομείς της εκπαίδευσης, της κατάρτισης, της νεολαίας και του αθλητισμού για την περίοδο 2014-2020 (European Commission, 2016). Στοχεύει στην ενίσχυση των ικανοτήτων και της απασχολησιμότητας, ενώ ταυτόχρονα επιδιώκει τον εκσυγχρονισμό των συστημάτων εκπαίδευσης, κατάρτισης και νεολαίας, σε όλους τους τομείς της Δια Βίου Μάθησης (Ανώτατη Εκπαίδευση, Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση, Εκπαίδευση Ενηλίκων, Σχολική Εκπαίδευση, δραστηριότητες νεολαίας, κτλ).

Μέσα από την εκπαίδευση, την κατάρτιση και τις πολιτικές για τη νεολαία, τα άτομα αποκτούν γνώσεις και εμπειρίες που είναι χρήσιμες για την μετέπειτα ζωή τους, όσον αφορά την εύρεση εργασίας αλλά και την κοινωνική ζωή τους.

Το Erasmus+, δεν προσφέρει δυνατότητες μόνο σε φοιτητές, προσφέρει δυνατότητες σε ένα ευρύ φάσμα ατόμων και οργανισμών.

Όσον αφορά το άτομο το Erasmus+ προσφέρει δυνατότητες ανεξαρτήτως ηλικίας, βοηθώντας με αυτό το τρόπο να αναπτύσσονται και να ανταλλάσσονται γνώσεις και εμπειρίες σε ιδρύματα και οργανισμούς που βρίσκονται σε διάφορες χώρες.

Μια άλλη πρόκληση αφορά την ανάπτυξη κοινωνικού κεφαλαίου μεταξύ των νέων, την ενδυνάμωση και την ανάπτυξη της δυνατότητας των νέων να συμμετέχουν ενεργά στην κοινωνία, σύμφωνα με τις διατάξεις της Συνθήκης της Λισαβόνας, όπου προβλέπεται ο στόχος της ΕΕ «να ενθαρρύνει τη συμμετοχή των νέων στον δημοκρατικό βίο της Ευρώπης». Η αντιμετώπιση του ζητήματος αυτού μπορεί επίσης να επιδιωχθεί μέσω δραστηριοτήτων μη τυπικής μάθησης που στοχεύουν στην ενίσχυση των δεξιοτήτων και των ικανοτήτων των νέων καθώς και της ενεργού συμμετοχής τους στα κοινά. Επιπλέον, είναι ανάγκη να δοθούν ευκαιρίες κατάρτισης και συνεργασίας στις οργανώσεις και στα άτομα που δραστηριοποιούνται στον τομέα της νεολαίας, προκειμένου να αναπτυχθεί ο επαγγελματισμός τους και η ευρωπαϊκή διάσταση της εργασίας στον εν λόγω τομέα. (European Commission, 2016).

1. ΟΡΙΣΜΟΣ ERASMUS +

Η Δράση του προγράμματος Erasmus+ για το τομέα της Ανώτατης Εκπαίδευσης συνδέεται άρρηκτα με το πρόγραμμα Erasmus και επιχορηγεί την κινητικότητα φοιτητών και προσωπικού σε Ιδρύματα Ανώτατης Εκπαίδευσης σε Χώρες που συμμετέχουν στο Πρόγραμμα. Λόγω της μεγάλης αναγνωρισιμότητας του προγράμματος Erasmus, έδωσε το όνομά του στο νέο πρόγραμμα Erasmus+.

Η κινητικότητα φοιτητών και προσωπικού στο εξωτερικό κρίνεται ιδιαίτερα σημαντική διότι τα οφέλη που αποκομίζουν οι μετακινούμενοι είναι πολλά. Μέσω της Κινητικότητας οι φοιτητές έχουν την ευκαιρία να αναπτύξουν νέες δεξιότητες και προσόντα, τα οποία συμβάλουν στη προσωπική τους ανάπτυξη. Συγκεκριμένα, δίνεται η δυνατότητα στους φοιτητές να βελτιώσουν τις γλωσσικές ικανότητές τους, να αναπτύξουν διαπολιτισμικές δεξιότητες, να εξελιχθούν σε Πολίτες της Ευρώπης, ενώ επιπλέον οι φοιτητές που μετακινούνται για πρακτική άσκηση μπορούν να αποκτήσουν πολύτιμη εργασιακή εμπειρία σε επιχείρηση /οργανισμό του εξωτερικού. (ΙΚΥ, Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών).

2. ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ERASMUS+.

ΓΕΝΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ

Το πρόγραμμα Erasmus+ συμβάλλει στην επίτευξη:

- των στόχων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020», συμπεριλαμβανομένου του πρωταρχικού στόχου της που αφορά την εκπαίδευση,
- των στόχων του στρατηγικού πλαισίου για την ευρωπαϊκή συνεργασία στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης («ΕΚ 2020»), συμπεριλαμβανομένων των αντίστοιχων σημείων αναφοράς,
- της βιώσιμης ανάπτυξης των χωρών εταίρων στον τομέα της ανώτατης/τριτοβάθμιας εκπαίδευσης,
- των συνολικών στόχων του ανανεωμένου πλαισίου ευρωπαϊκής συνεργασίας στον τομέα της νεολαίας (2010- 2018),
- του στόχου της ανάπτυξης ευρωπαϊκής διάστασης στον αθλητισμό, και ιδίως στον μαζικό αθλητισμό, σύμφωνα με το πρόγραμμα εργασίας της ΕΕ για τον αθλητισμό και

- της προαγωγής των ευρωπαϊκών αξιών σύμφωνα με το άρθρο 2 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (European Commission, 2016).

1.3 ΣΗΜΑΝΤΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΗΚΑ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ERASMUS+.

1. Διεθνής Διάσταση

Το πρόγραμμα Erasmus+ διαθέτει ισχυρή διεθνή διάσταση συνεργασία μεταξύ των χωρών που συμμετέχουν στο συγκεκριμένο πρόγραμμα κυρίως στους τομείς της ανώτατης / τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και της νεολαίας όσο αφορά την συνεργασία μεταξύ των χωρών που συμμετέχουν στο συγκεκριμένο πρόγραμμα προωθώντας την κινητικότητα των εκπαιδευόμενων και των μελών του προσωπικού από και προς τις Χώρες Εταίρους.

2. Αναγνώριση και επικύρωση των δεξιοτήτων και των επαγγελματικών προσόντων

Την αναγνώριση δεξιοτήτων στηρίζει το Erasmus+ πάνω στο Ευρωπαϊκό Σύστημα Μεταφοράς Διδακτικών Μονάδων (ECTS) που αποτελεί την ευκολότερη αναγνώριση των μαθημάτων που εκπαιδευόμενοι διδάχτηκαν στα ιδρύματα του εξωτερικού.

3. Ελεύθερη πρόσβαση σε εκπαιδευτικό υλικό, έγγραφα και μέσα που παράγονται στο πλαίσιο του Erasmus+

Το πρόγραμμα Erasmus+ προωθεί την εύκολη πρόσβαση σε υλικό, έγγραφα και μέσα τα οποία είναι απαραίτητα για τη μάθηση, τη διδασκαλία, την κατάρτιση και την εργασία στον τομέα της νεολαίας και τα οποία προέρχονται μέσω χρηματοδοτούμενων σχεδίων του προγράμματος. Οι δικαιούχοι επιχορηγήσεων του προγράμματος Erasmus+ που παράγουν τέτοιου είδους υλικό-έγγραφα, πρέπει να το καθιστούν διαθέσιμο στο κοινό, σε ψηφιακή μορφή, με ελεύθερη πρόσβαση μέσω του διαδικτύου.

4. Πολυγλωσσία

Το ευρωπαϊκό εγχείρημα έχει σαν βασική αρχή την πολυγλωσσία-ενότητα-πολυμορφία ανάμεσα στις Χώρες Εταίρους. Στόχος της Ε.Ε. είναι ο κάθε πολίτης να έχει την ευκαιρία να γνωρίζει τουλάχιστον δύο ξένες γλώσσες από μικρή ηλικία. Μέσα από την κινητικότητα προσωπικού και εκπαιδευόμενων στον τομέα της ανώτατης / τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, ο καθηγητής/ φοιτητής έρχεται σε επαφή με μία γλώσσα διαφορετική από την μητρική του. Οι ξένες γλώσσες παίζουν σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη εκείνων των δεξιοτήτων που θα βοηθήσουν τους ανθρώπους να << χτίσουν >> ένα καλό βιογραφικό και να έχουν μεγαλύτερες ευκαιρίες απασχόλησης στην αγορά εργασίας. Αυτό και μόνο βοηθάει στην κατανόηση της πολυγλωσσίας ανάμεσα στις Χώρες Εταίρους. Επιπλέον, το Erasmus+ διαθέτει υπηρεσία εκμάθησης ξένης γλώσσας, η οποία ομιλείται στην χώρα υποδοχής.

5. Ισότητα και Ένταξη

Στόχος του προγράμματος Erasmus+ είναι η προώθηση της ισότητας και της ένταξης μέσω της διευκόλυνσης της πρόσβασης των συμμετεχόντων που προέρχονται από μειονεκτικά περιβάλλοντα και διαθέτουν λιγότερες ευκαιρίες σε σχέση με τους υπόλοιπους, όπως:

- ✓ Άτομα με αναπηρία, με σωματικές, πνευματικές, αισθητηριακές ή άλλες αναπηρίες
- ✓ Άτομα με χαμηλό εισόδημα, εξαρτώμενοι από κάποιο κοινωνικό επίδομα (Πρόνοια), άστεγοι. Άτομα με οικονομικά προβλήματα-χρέη. Άτομα που είναι μακροχρόνια άνεργοι ή ζουν στο επίπεδο της φτώχειας
- ✓ Άτομα με προβλήματα υγείας (χρόνια προβλήματα υγείας, σοβαρές ασθένειες ή ψυχικές παθήσεις)
- ✓ Άτομα που ανήκουν σε εθνικές ή εθνοτικές μειονότητες. Μετανάστες ή πρόσφυγες ή απόγονοι μεταναστών ή προσφύγων. Άτομα που αντιμετωπίζουν δυσκολίες γλωσσικής προσαρμογής και πολιτιστικής ένταξης
- ✓ Άτομα με μαθησιακές δυσκολίες. Άτομα που εγκαταλείπουν πρόωρα το σχολείο

- ✓ Άτομα που αντιμετωπίζουν διακρίσεις λόγω φύλου, ηλικίας, θρησκείας, καταγωγής ή άλλων χαρακτηριστικών. Πρώην εγκληματίες, ναρκομανείς ή αλκοολικοί
- ✓ Άτομα που ζουν σε απομακρυσμένες / αγροτικές / περιφερειακές περιοχές

6. Προστασία και ασφάλεια των συμμετεχόντων

Η προστασία και η ασφάλεια των συμμετεχόντων αποτελεί σημαντική προτεραιότητα του προγράμματος. Όλα τα άτομα που συμμετέχουν στο πρόγραμμα Erasmus+ θα πρέπει να έχουν την ευκαιρία της προσωπικής / επαγγελματικής ανάπτυξης και μάθησης. Όλα αυτά πρέπει να γίνονται μέσα σε ένα ασφαλές περιβάλλον (European Commission, 2016).

Στη βάση αυτή, όλοι οι φοιτητές, οι σπουδαστές, οι ασκούμενοι, οι μαθητευόμενοι, οι μαθητές, οι νέοι, οι ενήλικοι εκπαιδευόμενοι, το προσωπικό και οι εθελοντές που συμμετέχουν σε μία δραστηριότητα κινητικότητας στο πλαίσιο των βασικών δράσεων 1 και 2 (θα αναλυθούν αργότερα), πρέπει να ασφαρίζονται έναντι των κινδύνων που σχετίζονται με τη συμμετοχή τους σε αυτές τις δραστηριότητες. Ένα τέτοιο παράδειγμα αποτελεί η Ευρωπαϊκή Κάρτα Ασφάλισης Ασθενείας, η οποία είναι μία δωρεάν κάρτα (εκδίδεται από τον ασφαλιστικό φορέα στην χώρα προέλευσης) που παρέχει αναγκαία δημόσια ιατροφαρμακευτική περίθαλψη κατά τη διάρκεια παραμονής σε οποιαδήποτε χώρα μέλος της Ε.Ε.

1.4 ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΠΕΙΡΑΣ ΤΟΥ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΟΣ ΜΕ ΤΟ ΒΛΕΜΜΑ ΣΤΡΑΜΜΕΝΟ ΠΡΟΣ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ

Το πρόγραμμα ERASMUS 25 χρόνια αξιοποιεί τα ευρωπαϊκά προγράμματα στους τομείς της εκπαίδευσης με στόχο την κατάρτιση της νεολαίας. Το πρόγραμμά ERASMUS δημιουργήθηκε επείτα απο την συνένωση ευρωπαϊκών προγραμμάτων που διεξήγαγε η Επιτροπή κατα το χρονικό διάστημα 2007-2013. Τα οποία είναι τα εξής:

- Πρόγραμμα Διά Βίου Μάθησης
- Πρόγραμμα Νεολαίας σε Δράση

- Πρόγραμμα Erasmus Mundus
- Πρόγραμμα Tempus
- Πρόγραμμα Alfa
- Πρόγραμμα Edulink
- Προγράμματα συνεργασίας με βιομηχανικές χώρες στο τομέα της ανώτατης/τριτοβάθμια εκπαίδευσης.

Πολλές φορές τα προγράμματα αυτά υπήρξαν γέφυρα για πολλές δράσεις τους τομείς της ανωτερής/τριτοβάθμια εκπαίδευσης (σε διεθνές επίπεδο) .

Όμως το πρόγραμμα ERASMUS στόχευσε σε ακόμα μακρύτερα επιτεύγματα όπως:

- Προώθηση της συνεργασίας και της γονικής αλληλεπίδρασης
- Προαγωγή νέων ιδεών
- Προσέλκυση νέων φορέων από το κόσμο της εργασίας και την κοινωνία των πολιτών
- Ενθάρρυνση νέων μορφών συνεργασίας

Επομένως η σύνδεση του νέου προγράμματος με μια υσχυρή ονομασία έχει σημαντική σημασία που θα προσάψει ευρεία αναγνώριση στο πρόγραμμα. Αυτό το σκοπό ακριβώς θα εξυπηρετεί κάθε δράση και δραστηριότητα που θα συμβάλει στην στήριξη του προγράμματος γι' αυτό θα πρέπει να κοινοποιείται και να φέρει την ονομασία ERASMUS+ .

Για λόγους διευκόλυνσης όλων των συμμετέχοντων καθώς και των παλαιότερων δικαιούχων με σκοπό να επικοινωνήσουν και να πλοηγηθούν στο πρόγραμμα ERASMUS+ μπορούν να χρησιμοποιούν τις εξής ονομασίες:

- Erasmus+: Comenius, για τις δραστηριότητες του Προγράμματος που αφορούν αποκλειστικά τον τομέα της σχολικής εκπαίδευσης.
- Erasmus+: Erasmus, για τις δραστηριότητες του Προγράμματος που αφορούν αποκλειστικά τον τομέα της ανώτατης/ τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και απευθύνονται στις χώρες του προγράμματος.
- Erasmus+: Erasmus Mundus, για τα κοινά προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών Erasmus Mundus.

- Erasmus+ Leonardo da Vinci, για τις δραστηριότητες του προγράμματος που αφορούν αποκλειστικά τον τομέα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης.
- Erasmus +: Grundtvig, για τις δραστηριότητες του προγράμματος που αφορούν αποκλειστικά τον τομέα της εκπαίδευσης .
- Erasmus+: Νεολαία σε δράση , για τις δραστηριότητες του προγράμματος που αφορούν αποκλειστικά τον τομέα της μη τυπικής μάθησης των νέων
- Erasmus+: Jean Monnet, για τις δραστηριότητες του προγράμματος που αφορούν αποκλειστικά τον τομέα του αθλητισμού.

(<https://www.iky.gr/el/eggrafa-eplus/odigos-eplus>)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ERASMUS ΚΑΙ ΤΕΙ ΚΡΗΤΗΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στο δεύτερο κεφάλαιο που ακολουθεί θα γίνει αναφορά στη σχέση που έχει αναπτύξει το ΤΕΙ Κρήτης με το πρόγραμμα Erasmus+. Πιο συγκεκριμένα, θα αναφερθεί η σχέση και η πορεία του ΤΕΙ Κρήτης σχετικά με το πρόγραμμα και θα δοθούν συγκεκριμένα στοιχεία σχετικά με τη κινητικότητα που έχει πραγματοποιηθεί.

Θα παρουσιαστούν πληροφορίες σχετικά με τη διαδικασία αξιολόγησης αιτήσεων εξερχόμενων φοιτητών και δικαιολογητικά συμμετοχής για την παρακολούθηση μαθημάτων στο εξωτερικό για το ΤΕΙ Κρήτης.

Στη συνέχεια, θα αναφερθούν αναλυτικά τα απαιτούμενα στοιχεία για την αξιολόγηση αιτήσεων φοιτητών στα πλαίσια του προγράμματος Erasmus + για την εκπόνηση πρακτικής άσκησης στο εξωτερικό για το ΤΕΙ Κρήτης.

Στο κεφάλαιο αυτό επίσης, καταγράφονται τα δικαιολογητικά συμμετοχής που είναι απαραίτητα από τους σπουδαστές που θέλουν να συμμετέχουν στο πρόγραμμα είτε για σπουδές, είτε για πρακτική άσκηση.

Ακόμα, το κεφάλαιο αυτό περιλαμβάνει πληροφορίες σχετικά με τις προθεσμίες υποβολής αιτήσεων για το πρόγραμμα Δια Βίου Μάθησης, τι ενέργειες είναι απαραίτητες σε περίπτωση ακύρωσης της συμμετοχής του φοιτητή στο πρόγραμμα Erasmus και πληροφορίες σχετικά με τη ασφάλιση των συμμετεχόντων.

Τέλος, αναπτύσσονται δύο υποκεφάλαια αναφερόμενα σε φοιτητές με ειδικές ανάγκες και ευπαθείς ομάδες που επιθυμούν να συμμετάσχουν στο πρόγραμμα Erasmus+ και ένα τελευταίο που αναφέρει τα ποσά επιχορήγησης των φοιτητών του ακαδημαϊκού έτους 2015- 2016

2.1.ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ERASMUS+ ΚΑΙ ΤΕΙ ΚΡΗΤΗΣ- ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ.

Το ΤΕΙ Κρήτης έχοντας στην πλάτη του την 25ετή ιστορία ακαδημαϊκών σχέσεων με ποικίλα ΑΕΙ της Ευρώπης, των Βαλκανίων και της Αμερικής επιθυμεί να εργάζεται μεθοδικά για την ποιοτική ανάπτυξη των σχέσεων αυτών.

Εκτός από τις ανταλλαγές που γίνονται όσο αφορά τις προπτυχιακούς φοιτητές και το προσωπικό έχει δημιουργήσει μια βαθύτερη σχέση, όπου παρέχει οφέλη μεταπτυχιακής και διδακτορικής εκπαίδευσης της έρευνας και της ανάπτυξης για την Περιφέρεια Κρήτης και κατεπέκταση την Ελλάδα. Νέοι στόχοι για συνεργασία έχει τεθεί η Κίνα και η Βόρεια Αφρική όπου οι υπάρχουσες επικοινωνίες θα οδηγήσουν στην μελλοντική πλήρης συνεργασία.

(https://www.teicrete.gr/sites/default/files/docs/TEIoC_Self-evaluation_report_A_2016_1.pdf).

Το ΤΕΙ Κρήτης ξεκίνησε την ενεργητική του συμμετοχή στο πρόγραμμα ERASMUS απο το 1998 ιδίως και στα προγράμματα TEMPUS και LEONARDO, όπου και πραγματοποιούνταν ανταλλαγές φοιτητών καθώς και καθηγητών, σε διάφορες δράσεις για την προώθηση πρωτοβουλιών στην ανώτερη εκπαίδευση και καλών πρακτικών, την πρακτική άσκηση των φοιτητών και τη Δια Βίου Μάθηση και την κατάρτιση ενηλίκων και γενικότερα την συνεργασία με ΑΕΙ καθώς και με προγράμματα της Ε.Ε για την συνεργασία και έρευνα με άλλα ΑΕΙ και Ερευνητικά Κέντρα και άλλους φορείς από Ευρωπαϊκές και τρίτες χώρες.

Μάλιστα πριν απο 4 χρόνια το ΤΕΙ βραβέυτηκε για την εν λόγω ενεργή συμμετοχή του στο πρόγραμμα ERASMUS από την Ε.Ε με το αργυρό μετάλλιο για τις δραστηριότητες ERASMUS που ανέπτυξε. Επιπλέον το 2013 το Τει Κρήτης τιμήθηκε από 6 βραβεία και έπαινοι (επίσης συνόλου 12) από το ΙΚΥ ως Διαχειριστική Αρχή των Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων ERASMUS στη Χώρα, για τον αριθμό και την ποιότητα Εντατικών Προγραμμάτων που διοργάνωσε με μορφή Θερινών Σχολείων με φοιτητές από πολλές χώρες της Ευρώπης και τη χώρα μας.

Με ποικιλίες δράσεις εκπαίδευσης το Τει Κρήτης συμμετείχε στο πρόγραμμα ERASMUS κατα την περίοδο 2014-2020. πολλά μέλη του Τει υπό την έντονη υποστήριξη και ενθάρρυνση της Διοίκησης, έχουν υποβάλει τις προτάσεις τους στα προγράμματα της έρευνας HORIZON 2020 και άλλα Επιχειρησιακά Προγράμματα,

με μεθοδική αξιοποίηση των πολύ καλών διεθνών ακαδημαϊκών συνεργασιών του Ιδρύματος.

Είναι πλέον γνωστό και διαπιστωμένο ότι το Τει Κρήτης αποτελεί από τα πλέον Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα της Χώρας όσο αφορά των τομέα των Διεθνών σχέσεων μεταξύ των ΑΕΙ της χώρας και του Υπουργείου Παιδείας.

Στα πλαίσια του Erasmus+ έχει υπογράψει διμερείς συμφωνίες με 265 Εκπαιδευτικά Ιδρύματα του εξωτερικού, εκ των οποίων τα 18 με σχολές Κοινωνικές Εργασίας που προέρχονται από 14 χώρες. (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1, σελ. 50-52).

Επίσης, στόχος του ΤΕΙ Κρήτης που επιτεύχθηκε ήταν η συνεργασία με ΑΕΙ του εξωτερικού, ώστε οι φοιτητές να έχουν τη δυνατότητα να παρακολουθήσουν μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών.

Στον πίνακα που ακολουθεί φαίνεται συνοπτικά η κινητικότητα του προγράμματος LLP-ERASMUS στο ΤΕΙ Κρήτης για τα ακαδημαϊκά έτη 2009-10 έως 2015-16.

Πίνακας 2.1: Κινητικότητα του προγράμματος LLP-ERASMUS στο ΤΕΙ Κρήτης για τα ακαδημαϊκά έτη 2009-10 έως 2015-16.

	2015- 2016	2014- 2015	2013- 2014	2012- 2013	2011- 2012	2010- 2011	2009- 2010
Προϋπολογισμός	405.3 35, 54	455.7 21, 37	322.444 ,89	335.869 ,48	235.474 ,88	317.500 ,46	349.880 ,74
Εισερχόμενοι φοιτητές	111	109	133	92	125	134	113
Εξερχόμενοι φοιτητές	106	159	111	130	86	122	144
Εισερχόμενα Μέλη ΔΕΠ/ Διοικητικών	39	29	33	36	33	29	29
Εξερχόμενα Μέλη ΔΕΠ/ Διοικητικών	15	26	25	14	13	12	7

Στο παραπάνω γράφημα φαίνεται ότι ο αριθμός των εισερχόμενων και εξερχόμενων φοιτητών, καθώς και του Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού. Αυτό καταδεικνύει, πέραν άλλων, την αναγνωρισιμότητα και καλή φήμη του ΤΕΙ Κρήτης.

2.2 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΑΙΤΗΣΕΩΝ ΕΞΕΡΧΟΜΕΝΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ.

Διαδικασία αξιολόγησης αιτήσεων εξερχόμενων φοιτητών στα πλαίσια του προγράμματος Erasmus+ (για την παρακολούθηση μαθημάτων στο εξωτερικό) για το ΤΕΙ Κρήτης

Για να δηλώσει συμμετοχή κάποιος φοιτητής στο πρόγραμμα ERASMUS πρέπει να τιρούνται κάποιες απαραίτητες προϋποθέσεις όπως:

- Ο φοιτητής να έχει εγγραφεί στο Ε΄ τυπικό εξάμηνο των σπουδών του.
- Να έχει παρακολουθήσει επιτυχώς το 70% των πρώτων δύο τυπικών εξαμήνων των σπουδών του.
- Το επίπεδο των Αγγλικών του φοιτητή να έχει την επάρκεια που απαιτείται από το Ίδρυμα υποδοχής.
- Ο φοιτητής να έχει παρακολουθήσει επιτυχώς απο τον συνόλο των μαθημάτων του Προγράμματος Σπουδών του Τμήματός του (στο παραπάνω σύνολο εξερούνται τα μαθήματα επιλογής και τα μαθήματα ξένης γλώσσας) το 50% .

Η μοριοδότηση για την κατάταξη των αιτήσεων ανά Τμήμα γίνεται με τα εξής κριτήρια αξιολόγησης:

- **Κριτήριο 1 (70%):** $A = \text{Μέσος όρος τρέχουσας βαθμολογίας με 2 δεκαδικά ψηφία (ως τη χρονική στιγμή υποβολής της αίτησης) στα ολοκληρωμένα μαθήματα με συντελεστή βαρύτητας 0,7 (Μ.Ο. * 0,7)}$
- **Κριτήριο 2 (15%):** $B = \text{Αριθμός πλήρως ολοκληρωμένων μαθημάτων (εκτός των μαθημάτων επιλογής και των μαθημάτων ξένης γλώσσας) δια του συνόλου των απαιτούμενων μαθημάτων για τη λήψη πτυχίου - 40 μαθήματα (αριθμός μαθημάτων / 40 * 0,15)}$
- **Κριτήριο 3 (15%):** $\Gamma = \text{Επίπεδο γνώσης της ξένης γλώσσας όπως προκύπτει από την παρακάτω κλίμακα / 2,5 * 0,15:}$

0,5= Επιτυχής παρακολούθηση ή κατοχύρωση του συνόλου των προσφερόμενων μαθημάτων της αγγλικής γλώσσας μέσα από το πρόγραμμα σπουδών του τμήματος παρακολούθησης του φοιτητή (ΙΚΥ, Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών)

- 1= Ισοδυναμεί με καλή γνώση στο επίπεδο B2 όπου και αντιστοιχεί στο πτυχίο LOWER-FIRST CERTIFICATE είτε κάποιο ανάλογο πτυχίο.
- 1.5= Ισοδυναμεί με πολύ γνώση Αγγλικών στο επίπεδο Γ2/C1 όπου και αντιστοιχεί στο πτυχίο advanced English είτε κάποιο ανάλογο πτυχίο.
- 2= Ισοδυναμεί με Άριστη γνώση αγγλικής γλώσσας στο επίπεδο Γ2/C2 όπου και αντιστοιχεί στο πτυχίο proficiency είτε κάποιο ανάλογο πτυχίο.
- 2,5= ουλάχιστον καλή γνώση της Αγγλικής Γλώσσας (επίπεδο B2) και επιπλέον πιστοποίηση της καλής γνώσης της τοπικής ξένης γλώσσας στο Ίδρυμα Υποδοχής.

Το τελικό αποτέλεσμα διαμορφώνεται απότο άθροισα των βαθμολογιών των παραπάνω κριτηρίων (A+B+Γ).

Σε περίπτωση που το άθροισμα φέρει ισοβαθμία τότε

- Οι φοιτητές που δεν έχουν προέλευση την Ελλάδα και έχουν κάνει αίτηση για μετακίνηση σε κάποιο Ίδρυμα της χώρας προελευσή τους έχουν χαμηλή προτεραιότητα.
- Η σειρά με την οποία ταξινομούνται με βάση τις επιμέρους βαθμολογίας των παραπάνω κριτηρίων με τη σειρά που ακολουθεί
 - Κριτήριο 3
 - Κριτήριο 2
 - Κριτήριο 1

Αφού ολοκληρωθεί η όλη διαδικασία τα αποτελέσματα κατάταξης των υποψηφίων δημοσιοποιούνται είτε μέσα από την ηλεκτρονική σελίδα του Γραφείου Διεθνών Σχέσεων είτε μέσα από τις σελίδες των Τμημάτων ενώ και οι επιτυχόντες φοιτητές ενημερώνονται μέσω email. (ΙΚΥ, Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών).

2.3 ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΑΙΤΗΣΕΩΝ ΕΞΑΙΡΟΥΜΕΝΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ERASMUS+ (ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ) ΓΙΑ ΤΟ ΤΕΙ ΚΡΗΤΗΣ.

- Για να προχωρήσουν αρχικά στην αξιολόγηση των αιτήσεων για την πρακτική άσκηση πράξη πρέπει πρώτα απο όλα να υπάρχει γράμμα αποδοχής (ή σχετική επικοινωνία που επιβεβαιώνει την αποδοχή) από τον φορέα που έχει δηλώσει ο φοιτητής στο εξωτερικό.
- Στην συνέχεια ο φοιτητής πρέπει πριν αναχώρηση στο εξωτερικό να παραδώσει τη σχετική βεβαίωση από την Γραμματεία του Τμήματος του όπου πιστοποιείται ότι πληρούνται όλες οι απαραίτητες προϋποθέσεις για την έναρξη της πρακτικής άσκησης.
- Όσο αφορά την αξιολόγηση του αντικειμένου της πρακτικής άσκησης πριν ο φοιτητής τοποθετηθεί στο πλαίσιο πραγματοποιείται από τον ακαδημαϊκό υπεύθυνο είτε από τον υπεύθυνο της πρακτικής του τμήματος. Επιπρόσθετα έχει το ελεύθερο το κάθε τμήμα να απαιτήσει επιπλέον βήματα στην βασική διαδικασία που θα πρέπει να ακολουθήσει ο κάθε φοιτητής ώστε στο τέλος να αναγνωριστεί η πρακτική άσκηση ως μέρος των σπουδών του
- Τέλος όσοι φοιτητές επιθυμούν να συμμετέχουν για δεύτερη φορά στην πρακτική άσκηση (με αίτησή τους πριν τη λήψη πτυχίου και εφόσον έχουν περιθώριο τουλάχιστον 2 μήνες για να καλύψουν συνολικά 12 μήνες παραμονής στο εξωτερικό στα πλαίσια του Erasmus+ πριν την αποφοίτησή τους) είναι απαραίτητο με την έναρξη της δεύτερης πρακτικής άσκησης να έχουν ολοκληρωθεί στο σύνολό τους οι υποχρεώσεις τους για την λήψη του πτυχίου μαθήματα, πτυχιακή εργασία, πρακτική άσκηση).

2.4 ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΓΙΑ ΣΠΟΥΔΕΣ.

Η κατάθεση των διακιολογιτικών πραγματοποιείται σε δυο στάδια:

ΣΤΑΔΙΟ ΠΡΩΤΟ: σε αυτό το στάδιο συμπεριλαμβάνονται όλα τα δικαιολητικά τα οποία θα αναφερθούν παρακάτω και υποβολή τους γίνεται πάντοτε ηλεκτρονικά μέσω της σελίδας <http://eforms.edu.teicrete.gr> και αφορά την προέγκριση της αίτησης.

1. Αίτηση Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος
2. Αναλυτική βαθμολογία
3. Πιστοποιητικό ξένης γλώσσα
4. Βιογραφικό σημείωμα (CV)

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Κατα την διάρκεια της συλλογής των δικαιολογητικών κατα το πρώτο στάδιο θα πρέπει οι φοιτητές να απευθύνονται αρχικά στον ακαδημαϊκό υπεύθυνο του Τμήματός σας (η λίστα των ακαδημαϊκών υπευθύνων των τμημάτων του ΤΕΙ Κρήτης βρίσκεται στη διεύθυνση, <http://www.vaniercollege.qc.ca/staff-directory/academic-coordinators/>).

Για 'ότι δεν είναι δυνατό να απαντηθεί από τον υπεύθυνο ακαδημαϊκό μπορεί ο φοιτητής να στείλει email στην ηλεκτρονική διεύθυνση infoiro@staff.teicrete.gr ή ανάλογα με το τμήμα στο οποίο υπάγεται να στέλνετε email στον αρμόδιο υπάλληλο που είναι :

- Δρ. Gareth Owens, για τους φοιτητές που προέρχονται από οποιοδήποτε Τμήμα της Σχολής Διοίκησης και Οικονομίας καθώς και από τα Τμήματα Πολιτικών Δομικών Έργων και Μηχανικών Πληροφορικής (email επικοινωνίας: ogareth@staff.teicrete.gr)
- κα. Gloria Vega, για τους φοιτητές που προέρχονται οποιοδήποτε Τμήμα της Σχολής Τεχνολογίας Γεωπονίας και Τεχνολογίας Τροφίμων και της Σχολής Επαγγελματιών Υγείας και Πρόνοιας καθώς και από τα Τμήματα Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανολόγων Μηχανικών (email επικοινωνίας: vega@staff.teicrete.gr)

- κ. Κουτσουπάκη Αντώνιο για τους φοιτητές που προέρχονται από οποιοδήποτε Τμήμα της Σχολής Εφαρμοσμένων Επιστημών (Χανιά-Ρέθυμνο). Email επικοινωνίας: erasmusoffice@chania.teicrete.gr
- Για οποιαδήποτε πληροφορία ή ανακοίνωση για το πρόγραμμα Erasmus+ υπάρχει το Γραφείο Δημοσίων & Διεθνών Σχέσεων και η ιστοσελίδα του γραφείου στο facebook η οποία είναι: (International Relations Office-TEI of Crete).
- Κ. Νικολέτα Ράτσικα, η οποία από το 1989-2016 είναι Ακαδημαϊκός Υπεύθυνος του τμήματος για της διαπανεπιστημιακές συνεργασίες και τα προγράμματα ανταλλαγών σπουδαστών και εκπαιδευτικού προσωπικού, για τους φοιτητές Κοινωνικής Εργασίας.

ΣΤΑΔΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ: περιλαμβάνει τα παρακάτω δικαιολογητικά που υποβάλλονται **στο Τμήμα Διεθνών Σχέσεων** μετά την έγκριση.

- [Σύμβαση κινητικότητας του ΙΚΥ](#) (σε δυο πρωτότυπα αντίτυπα υπογεγραμμένα από τον φοιτητή)
- Student Application Form (από το Ίδρυμα Υποδοχής εφόσον υπήρχε στα έντυπα που συμπλήρωσε ο φοιτητής κατά την υποβολή της αίτησής του στο ίδρυμα υποδοχής)
- [Learning Agreement](#) για προπτυχιακούς φοιτητές / [Learning Agreement](#) για μεταπτυχιακούς φοιτητές από το Τμήμα Μηχανικών Πληροφορικής (συμπληρώνεται το αντίστοιχο έντυπο από το Ίδρυμα Υποδοχής εφόσον υπάρχει διαθέσιμο κατά την υποβολή της αίτησης από τον φοιτητή και υποβάλλεται υπογεγραμμένο από τον φοιτητή, το ίδρυμα προέλευσης και το ίδρυμα υποδοχής με πρωτότυπες ή σκαναρισμένες υπογραφές). Αν δεν υπάρχει διαθέσιμο έντυπο learning agreement στο Ίδρυμα υποδοχής συμπληρώνεται το αντίστοιχο έντυπο που βρίσκεται σε αυτήν τη σελίδα http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/repository/education/opportunities/higher-education/doc/learning-studies_en.pdf.

Σημείωση: Για τους φοιτητές που απαιτείται η έκδοση θεώρησης εισόδου (visa) για τη μετακίνησή τους σε χώρες της Ε.Ε. τονίζεται πως θα πρέπει με αποκλειστικά δική τους ευθύνη να έχουν ολοκληρώσει πριν την αναχώρησή τους τη σχετική διαδικασία. Σε περίπτωση που χρειάζονται βεβαίωση για την αιτιολόγηση της μετακίνησης από το ΤΕΙ Κρήτης θα πρέπει να το ζητήσουν με email στο infoiro@staff.teicrete.gr.

2.5 ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΓΙΑ ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ

Η κατάθεση των διακιολογητικών πραγματοποιείται σε δυο στάδια :

ΣΤΑΔΙΟ ΠΡΩΤΟ: σε αυτό το στάδιο συμπεριλαμβάνονται όλα τα δικαιολητικά τα οποία θα αναφερθούν παρακάτω και υποβολή τους γίνεται πάντοτε ηλεκτρονικά μέσω της σελίδας <http://eforms.edu.teicrete.gr/en-us/> και αφορά την προέγκριση της αίτησης.

1. Αίτηση Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος
2. Βεβαίωση για δικαίωμα πρακτικής άσκησης (από τη Γραμματεία του Τμήματος)
3. Αναλυτική βαθμολογία
4. Πιστοποιητικό ξένης γλώσσας
5. Βιογραφικό σημείωμα (CV)
6. Γράμμα αποδοχής (Letter of Acceptance) (δείγμα) από το φορέα υποδοχής

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Κατα την διάρκεια της συλλογής των δικαιολογητικών κατα το πρώτο στάδιο θα πρέπει οι φοιτητές να έρθουν σε επαφή με τον ακαδημαϊκό υπεύθυνο ή με το ακαδημαϊκό προσωπικό που προαναφέρθηκε (βλ. 2.4 δικαιολογητικά συμμετοχής για σπουδές.)

ΣΤΑΔΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ: περιλαμβάνει τα παρακάτω δικαιολογητικά που υποβάλλονται **στο Τμήμα Διεθνών Σχέσεων** μετά την έγκριση.

1. Σύμβαση Πρακτικής Άσκησης και Συμφωνία Πρακτικής Άσκησης (Learning πρωτότυπα). Σχετικές οδηγίες για τη συμπλήρωση της Συμφωνίας Πρακτικής Άσκησης Agreement for Traineeship) συνοδευόμενη από τη δέσμευση ποιότητας (σε δύο βρίσκονται [εδώ](#)).

- 2.Φωτοτυπία της Ευρωπαϊκής κάρτας ασφάλισης
- 3.Φωτοτυπία Ιδιωτικής ασφάλειας που αφορά α) Προσωπικό ατύχημα (απώλεια ζωής-ιατροφαρμακευτικές δαπάνες), β) Αστικής ευθύνης έναντι τρίτων
- 4.Φωτοτυπία των στοιχείων του προσωπικού Λογαριασμού σε Τράπεζα (για να κατατεθούν τα χρήματα της υποτροφίας)
- 5.Διαδικασία Συμπλήρωσης του Βιβλίου Πρακτικής Άσκησης.

2.6 ΠΡΟΘΕΣΜΙΕΣ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΑΙΤΗΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ (ERASMUS)

Όσοι φοιτητές επιθυμούν να μετακινηθούν με το πρόγραμμα Δια Βίου Μάθησης (ERASMUS+) οι προθεσμίες υποβολή αιτήσεων ανακοινώνονται από το Τμήμα Δημοσίων και Διεθνών Σχέσεων και γίνονται online στη σελίδα eforms.edu.teicrete.gr (οι φοιτητές ενημερώνονται μέσω σχετικών ανακοινώσεων από το Τμήμα Δημοσίων και Διεθνών Σχέσεων ή / και από το Τμήμα τους).

Η τελική ημερομηνία που μπορεί ο φοιτητής να καταθέσει τα δικαιολογητικά για προγράμματα κινητικότητας για σπουδές ανακοινώνεται στην κάθε πρόσκληση που δημοσιοποιείται δύο φορές μέσα στο κάθε ακαδημαϊκό έτος:

- Στα μέσα του Μάρτη για όσους φοιτητές επιθυμούν να συμμετάσχουν στο πρόγραμμα υποβάλλουν τις αιτήσεις τους για το χειμερινό ή/και εαρινό εξάμηνο του επόμενου ακαδημαϊκού έτους.
- Μέσα Οκτωβρίου για όσους φοιτητές επιθυμούν να συμμετάσχουν στο πρόγραμμα υποβάλλουν τις αιτήσεις τους για το εαρινό εξάμηνο του αντίστοιχου ακαδημαϊκού έτους.
- Παρολαυτά αιτήσεις και δικαιολογητικά για το πρόγραμμα κινητικότητας για πρακτική άσκηση γίνεται καθόλη την διάρκεια του έτους. Για το λόγο ν υπάρχει αρκετά μεγάλο χρονικό περιθώριο για την υποβολή και την συλλογή των απαιτούμενων εγγράφων πριν απο την έναρξη της πρακτικής άσκησης στο εξωτερικό. η αρχική αίτηση να υποβάλλεται ηλεκτρονικά στη σελίδα <http://eforms.edu.teicrete.gr/en-us/> τουλάχιστον ένα μήνα πριν την έναρξη της πρακτικής άσκησης στο εξωτερικό.

Προσοχή

Οι προθεσμίες των αιτήσεων που υποβάλλονται μετά στα Ιδρύματα Υποδοχής του εξωτερικού, ορίζονται από τα ίδια τα Ιδρύματα. Οι φοιτητές πρέπει να συμβουλευούνται τις ιστοσελίδες των Ιδρυμάτων υποδοχής και στην περίπτωση

που οι ημερομηνίες αιτήσεων στα ιδρύματα του εξωτερικού προηγούνται των ημερομηνιών λήξης της υποβολής αιτήσεων στο ΤΕΙ Κρήτης να συννεοούνται με το Γραφείο Διεθνών Σχέσεων και τον Ακαδημαϊκό Υπεύθυνο του Τμήματός τους για την επιτάχυνση της διαδικασίας έγκρισης της σχετικής αίτησης που έχουν υποβάλλει.

2.7 ΑΚΥΡΩΣΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ERASMUS

Σε περιπτώση που ο φοιτητής αδυνατεί για οποιοδήποτε λόγο να συμμετάσχει στο πρόγραμμα ERASMUS θα πρέπει να υποβάλετε στο Τμήμα Δημοσίων Διεθνών Σχέσεων του ΤΕΙ Κρήτης, υπεύθυνη δήλωση στην οποία θα πρέπει να επεξηγεί τους λόγους για τους οποίους δε θα συμμετάσχει. Ταυτόχρονα πρέπει να ενημερώσετε τον Ακαδημαϊκό Υπεύθυνο του Τμήματός σας καθώς και το Πανεπιστήμιο Υποδοχής

2.8 ΑΣΦΑΛΙΣΗ

Η ασφάλιση για τους μετακινούμενους φοιτητές δεν καλυπτεται από την υποτροφία του ERASMUS. Ο φοιτητής με την αναχώρησή του για την χώρα υποδοχής θα πρέπει ήδη προμθευτεί την **ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΚΑΡΤΑ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ** από τον ασφαλιστικό του φορέα

Για να χορηγηθεί στο φοιτητή η Ευρωπαϊκή Κάρτα Ασφάλισης Ασθενείας (Ε.Κ.Α.Α) θα πρέπει να γίνουν τα εξής:

- Αν είναι ασφαλισμένος στο Τ.Ε.Ι θα πρέπει να απευθυνθεί στο [ιατρείο του ΤΕΙ για την έκδοση της Ε.Κ.Α.Α](#) ένα μήνα πριν την αναχώρησή του.
- Αν είναι ασφαλισμένος σε άλλο φορέα, θα πρέπει να επικοινωνήσει με το φορέα ασφάλισής του, ο οποίος θα του εκδώσει την κάρτα.

Για **πρακτική άσκηση** εκτός την **Ευρωπαϊκή Κάρτα Ασφάλισης**, είναι **υποχρεωτική** και **ιδιωτική** ασφάλεια με **δύο επιπλέον καλύψεις:**
α) Αστική ευθύνη έναντι τρίτων και
β) Προσωπικό ατύχημα

2.9 ΦΟΙΤΗΤΕΣ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ERASMUS.

Εισαγωγή

Μια ακόμα κατηγορία φοιτητών αποτελούν τα άτομα με ιδιαίτερες ικανότητες. Η συγκεκριμένη ομάδα φοιτητών, όσον αφορά τη συμμετοχή τους στο πρόγραμμα Erasmus, εξαιτίας του προβλήματος υγείας τους δυσκολεύεται η μετακίνηση τους.

Οι αναπηρίες δεν είναι πάντα διακριτές, υπάρχουν άτομα που αντιμετωπίζουν κινητικές δυσκολίες, υπάρχουν όμως και άτομα που αντιμετωπίζουν προβλήματα ακοής, όρασης ή πάσχουν από μια χρόνια ασθένεια. Σύμφωνα με το ΙΚΥ, έχει δημιουργηθεί μια λίστα με ασθένειες δείτε το νόμο ΥΠ'ΑΡΙΘ.4186

file:///C:/Users/%CE%9A%CE%B1%CE%BB%CE%BF%CE%BC%CE%BF%CE%AF%CF%81%CE%B1/Downloads/N_4186-17_9_2013.pdf, εάν κάποιος φοιτητής πάσχει από κάποια από αυτές ή παρουσιάζει αναπηρία 67% και άνω από φυσική αναπηρία ή ψυχική πάθηση, με βάση τη γνωμάτευση της οικείας πρωτοβάθμιας υγειονομικής επιτροπής λαμβάνει μια επιπλέον χρηματοδότηση.

Τα ιδρύματα Ανώτατης Εκπαίδευσης σε συνεργασία με το τμήμα φοιτητικής μέριμνας ή αντίστοιχο τμήμα του ιδρύματός τους έχουν ως στόχο να δημιουργήσουν **χωριστή σελίδα**, ενσωματωμένη στη σελίδα ERASMUS του ιδρύματός τους, ειδικά για τους φοιτητές ERASMUS με αναπηρίες.

Μέσω της πρόσβασης των φοιτητών με αναπηρίες στη σελίδα θα έχουν την ίδια ενημέρωση και τις ίδιες ευκαιρίες με τους υπόλοιπους φοιτητές.

Οι πληροφορίες που παρέχονται στους φοιτητές με ιδιαίτερες ικανότητες από την προσβασιμότητα των χώρων μέχρι οποιαδήποτε άλλη αναγκαία πληροφορήση είναι οι εξής:

θα πρέπει να δίδετε εγκαίρως πληροφορίες σχετικά με :

- την προσβασιμότητα των χώρων του ιδρύματος
- τη δυνατότητα ειδικού διακανονισμού όσον αφορά τις εξετάσεις (πχ προφορική εξέταση, περισσότερος χρόνος)
- τη δυνατότητα παραχώρησης κατάλληλου δωματίου στη φοιτητική εστία
- τη δυνατότητα πρόσβασης υγειονομικές υπηρεσίες φοιτητών

- τη δυνατότητα πρόσβασης σε φοιτητικές δραστηριότητες που διοργανώνονται από φοιτητικούς συλλόγους και τον ESN (Σύλλογο φοιτητών ERASMUS
- Τα στοιχεία επικοινωνίας του υπεύθυνου υπαλλήλου του γραφείου ERASMUS για τα άτομα με αναπηρίες

Οι ανωτέρω πληροφορίες δημοσιεύονται στην ιστοσελίδα του ιδρύματός και των συνεργαζόμενων ιδρυμάτων στα ελληνικά και στα αγγλικά.

Πληροφορίες για την επιπλέον χρηματοδότηση φοιτητών με αναπηρίες. Τα ιδρύματα Ανώτατης Εκπαίδευσης θα πρέπει να δημοσιεύσουν στην ιστοσελίδα τους τις ακόλουθες πληροφορίες για τους φοιτητές με αναπηρίες, όσον αφορά την επιπλέον χρηματοδότηση που δικαιούνται:

- Οι φοιτητές με αναπηρίες πρέπει να γνωρίζουν ότι η προετοιμασία της μετακίνησης πρέπει να ξεκινήσει εγκαίρως, τουλάχιστον 6 μήνες πριν.
- Οι φοιτητές με αναπηρίες πρέπει να πληρούν τα λοιπά κριτήρια που θέτει το ίδρυμά τους για την επιλογή τους ως φοιτητές ERASMUS, όπως μέσος όρος βαθμολογίας, γνώση ξένων γλωσσών, εξάμηνο σπουδών, κ.α.
- Οι φοιτητές πρέπει να υποβάλουν γραπτώς τις επιπλέον ατομικές ανάγκες τους, καθώς και τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν, όπως προκύπτουν από το πρόβλημα υγείας/αναπηρία που έχουν. Η περιγραφή αυτή θα πρέπει να συνοδεύεται από σχετική ιατρική γνωμάτευση από Δημόσιο Νοσοκομείο, όχι παλαιότερη των τριών μηνών ή /και βεβαίωση από Υγειονομική Επιτροπή ή άλλο επίσημο πιστοποιητικό εν ισχύ.
- Επισημαίνεται ότι στην περίπτωση των ψυχικών παθήσεων, για εξασφάλιση της υγείας των μετακινούμενων φοιτητών, είναι σκόπιμο να υπάρχει επιπλέον πρόσφατη βεβαίωση που να πιστοποιεί τη δυνατότητα συμμετοχής στο Πρόγραμμα.
- Οι φοιτητές θα πρέπει να υποβάλουν **λεπτομερή οικονομικό προϋπολογισμό** για τις επιπρόσθετες ανάγκες που αναμένεται να αντιμετωπίσουν λόγω του προβλήματος υγείας/αναπηρίας τους. Οι φοιτητές θα λαμβάνουν το 80% της επιπλέον χρηματοδότησης πριν από τη μετακίνησή τους και το υπόλοιπο 20% μετά την επιστροφή τους και αφού προσκομίσουν τα απαραίτητα παραστατικά (αποδείξεις πληρωμής).

Ενδεικτικά καλύπτονται οι παρακάτω επιπλέον ανάγκες:

- -Συνοδός για το ταξίδι (προς τη χώρα υποδοχής και επιστροφή)
- -Ειδική μεταφορά από το Ίδρυμα Προέλευσης στο Ίδρυμα Υποδοχής ή στην επιχείρηση και τοπικά κατά την περίοδο παραμονής στο εξωτερικό
- -Στέγαση σε κατάλληλα εξοπλισμένο δωμάτιο (σε περίπτωση που η φοιτητική εστία δεν διαθέτει κατάλληλο δωμάτιο)
- -Βοηθό κατά τη διάρκεια της ημέρας ή και της νύκτας
- -Φροντιστή ασθενούς
- -Βοήθεια κατά τη διάρκεια των μαθημάτων (για κράτηση σημειώσεων κ.α.)
- -Ιατρική παρακολούθηση (φυσικοθεραπείες, τακτικό ιατρικό έλεγχο στη χώρα υποδοχής)
- -Ειδικό διδακτικό υλικό (μπράιγ, φωτοτυπίες σε μεγέθυνση, μαγνητοφώνηση διαλέξεων, κ.α.)
- -Ειδική διατροφή
- -Ιατρικά αναλώσιμα, εφόσον δεν καλύπτονται από την Ευρωπαϊκή Κάρτα Ασφάλισης ή ιδιωτικό ασφαλιστήριο συμβόλαιο

(<https://www.teicrete.gr/iro/el/index.php/atoma-me-eidikes-anagkes/441-kinitikotita-foititon-kai-prosopikoy-anotatis-ekpaidefsis-ka1-foitites-kathigites-prosopiko-me-eidikes-anagkes-2016-2017> , ΙΚΥ)

2.10 ΕΥΠΑΘΕΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ (ΠΡΟΣΑΥΞΗΣΗ ΥΠΟΤΡΟΦΙΑΣ)

Όσοι φοιτητές επιθυμούν να συμμετάσχουν στο πρόγραμμα ERASMUS για σπουδές και μόνο προκειμένου να διακαιούνται μια πρόσθετη επιχορήγηση της τάξης των 100ευρώ/μήνα θα πρέπει να συγκαταλέγονται σε μια από τις παρακάτω κοινωνικά ευπαθείς ομάδες.

Πως ορίζονται οι ευπαθείς κοινωνικές ομάδες :

- Οι φοιτητές που έχουν συμπληρώσει τα 25 του χρόνια θα λαμβάνεται υπόψιν κατα το πρόσφατο φορολογικό έτος μόνο το ατομικό εισόδημα έως 9000 ευρώ, ανεξάρτητα εάν προέρχεται από πολύτεκνη οικογένεια η όχι.
- Οι φοιτητές που δεν έχουν συμπληρώσει τα 25 τους χρόνια θα λαμβάνεται υπόψη το άθροισμα ατομικού και οικογενειακού εισοδήματος έως **9.000 €** ενώ στην περίπτωση που προέρχεται από **πολύτεκνη** οικογένεια έως **22.000 €**, κατά το πλέον πρόσφατο φορολογικό έτος.

Σημείωση: Σύμφωνα με το νόμο ότι όλα τα άτομα άνω των 18 ετών υποχρεούνται να υποβάλουν σχετική δήλωση,όλοι οι φοιτητές θα πρέπει να καταθέτουν την ατομική τους φορολογική δήλωση/ ατομικό τους εκκαθαριστικό όπου προκύπτει το ατομικό τους εισόδημα .

Γενικές οδηγίες :

- Όσοι φοιτητές προέρχονται από διευζεμένες οικογένειες και αποτελούν προστατευόμενα μέλη θα λαμβάνεται υπόψιν το εισόδημα του γονέα που έχει την επιμέλεια.

Σχετικά με το πώς προκύπτει το Οικογενειακό Εισόδημα:

Το οικογενειακό εισόδημα προκύπτει από το άθροισμα των παρακάτω κατηγοριών του Εκκαθαριστικού Σημειώματος:

1. Συνολικό Δηλωθέν Εισόδημα (Υπόχρεου + Συζύγου)
2. Προστιθέμενη Διαφορά Αντικειμενικών Δαπανών, (Υπόχρεου + Συζύγου)
3. Αυτοτελή φορολογούμενα ποσά (Υπόχρεου + Συζύγου)

Αντίστοιχα προκύπτει και το ατομικό εισόδημα του φοιτητή.

Β΄ ΜΕΡΟΣ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο
ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

3.1. ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Σκοπός της έρευνας που διεξήχθη είναι να διερευνηθούν οι εμπειρίες των φοιτητών του τμήματος Κοινωνικής Εργασίας του ΤΕΙ Κρήτης από τη συμμετοχή τους στο πρόγραμμα ανταλλαγής Erasmus+. Επιμέρους στόχοι είναι:

- Ο λόγος που οδήγησε τους φοιτητές στην απόφαση να συμμετέχουν στο Erasmus+.
- Οι παράγοντες επηρεάζουν τις απόψεις και στάσεις των φοιτητών για το πρόγραμμα ERASMUS
- Αν και πως επέδρασε στις σπουδές τους στην Κοινωνική Εργασία.
- Αν και πως επέδρασε στη προσωπική τους ζωή.
- Κατανόηση του επιπέδου ικανοποίησης των φοιτητών που συμμετείχαν στο πρόγραμμα.

3.2. ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ

1. Τι ήταν αυτό που παρακίνησε –τους φοιτητές να συμμετάσχουν στο Erasmus+;
2. Πόσο φιλική ήταν η διαδικασία για να συμμετέχουν στο πρόγραμμα;

3. Τι επίδραση είχε η συμμετοχή των φοιτητών στο πρόγραμμα Erasmus σε σχέση με τις σπουδές τους στη Κοινωνική Εργασία, αλλά και στην εξέλιξη τους σαν άτομα;

4. Ποιες είναι οι απόψεις των φοιτητών σχετικά με τις σπουδές τους στο εξωτερικό σε σύγκριση με τις σπουδές τους στην Ελλάδα;

5. Ποιες ήταν οι πληροφορίες που αποκόμισαν για τη χώρα που επισκέφτηκαν;

6. Πως αξιολογούν την επιλογή τους για τη συμμετοχή τους στο Erasmus;

3.3. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

Επιλέξαμε ως μέθοδο συλλογής στοιχείων την ποιοτική έρευνα. Αυτό συνέβη, καθώς η τελευταία «προσαρμόζεται εύκολα στις ανάγκες της έρευνας και μπορεί να εμπλουτιστεί με επιπλέον στοιχεία, μη ψυχομετρικά, για να εκτιμήσει και να εμβαθύνει στο υπό μελέτη φαινόμενο» (Ζαφειρόπουλος, 2005:159). Το εργαλείο της ποιοτικής έρευνας που χρησιμοποιήθηκε είναι οι συνεντεύξεις, οι οποίες βασίζονται στο ότι η ιδιότητα του συνεντευξιαζόμενου διασφαλίζει όχι τόσο την μαζική αντιπροσωπευτικότητα των απόψεων (όπως η ποσοτική έρευνα) όσο την εγκυρότητα των πληροφοριών.

Η ποιοτική έρευνα παρέχει μία ολιστική θεώρηση και ερμηνεία του φαινομένου που μελετά, ενώ η ίδια αντιμετωπίζει τους συμμετέχοντες σε αυτή ως ερωτώμενους οι οποίοι προσφέρουν τη γνώμη τους και όχι ως υποκείμενα έρευνας. Τέλος, αξίζει να αναφερθεί πως με δεδομένο ότι η (ποιοτική) έρευνα λαμβάνει χώρα σε φυσικούς χώρους εργασίας ή ζωής των ερωτώμενων και με δεδομένο ότι οι τελευταίοι έχουν θετική στάση απέναντι σε αυτή και είναι πρόθυμοι να απαντήσουν, η εν λόγω έρευνα καταγράφει πραγματικές-αληθινές απόψεις και όχι τυπικές και τυποποιημένες απαντήσεις (Ζαφειρόπουλος, 2005).

Κατά την ερευνητικά διαδικασία, οι ερευνήτριες στηρίχθηκαν στην ερευνητική ρόδα των Rudestam και Newton (1992). Η Διαδικασία αυτή συνίσταται από ένα περιοδικό κύκλο βημάτων.

Τα στάδια αυτά είναι:

3. Ορισμός θέματος- καθορισμός στόχων.
4. Είδος Έρευνας
5. Μέθοδοι συλλογής στοιχείων
6. Εργαλεία Έρευνας
7. Το δείγμα της έρευνας
8. Ανάλυση
9. Ανάλυση δεδομένων- Παρουσίαση Ευρημάτων Έρευνας
10. Συμπεράσματα- Προτάσεις.

Χρησιμοποιήθηκαν πρωτογενής πηγές (έρευνα με συνεντεύξεις) και δευτερογενείς πηγές (εξωτερικές πηγές από το διαδίκτυο).

3.4. ΔΕΙΓΜΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

Το δείγμα της έρευνας ήταν φοιτητές της Κοινωνικής Εργασίας του ΤΕΙ Κρήτης, οι οποίοι είχαν συμμετάσχει στο πρόγραμμα Erasmus+ είτε για σπουδές, είτε για πρακτική άσκηση.

Το δείγμα επιλέχθηκε με μόνο κριτήριο τη συμμετοχή στο πρόγραμμα ERASMUS. Πραγματοποιήθηκαν έξι συνεντεύξεις με φοιτητές, με τους οποίους ήρθαμε σε επαφή μετά από καθοδήγηση της επόπτριας μας. Οι φοιτητές ενημερώθηκαν για το σκοπό της έρευνας μας και στη συνέχεια εφόσον δέχτηκαν να μαγνητοφωνηθούν, διηγήθηκαν τις εμπειρίες τους, έχοντας τη καθοδήγηση των ερευνητριών, οι οποίες τους έκαναν ανοιχτού τύπου ερωτήσεις.

Το Ερευνητικό εργαλείο

Προκειμένου να συλλεξουμε τα στοιχεία, μια σειρά ερωτήσεων τέθηκαν στους μετέχοντες.

Η δομή της συνέντευξης ήταν η ακόλουθη:

ΑΝΑΛΥΣΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

Για την ανάλυση των στοιχείων επιλέχθηκε η μέθοδος της ανάλυσης του περιεχομένου των συνεντεύξεων. Κάθε συνέντευξη απομαγνητοφωνήθηκε, και κωδικοποιήθηκε γραμμή προς γραμμή. Στη συνέχεια κατηγοριοποιήσαμε τις πληροφορίες και δημιουργήσαμε όμοιες κατηγορίες με βάσει το κοινό περιεχόμενο.

Σε αυτό μας βοήθησε η δομή της συνέντευξης που αποτέλεσε την βάση για την αρχική κατηγοριοποίηση του υλικού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

ΕΜΠΕΙΡΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΡΕΥΝΑΣ-ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

4.1 ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΡΕΥΝΑΣ

1. Απόψεις φοιτητών για το πώς αποφάσισαν να κάνουν το πρόγραμμα Erasmus.

Κατά τη πλειοψηφία των συμμετεχόντων παρουσιάζεται η επιθυμία των φοιτητών να ακολουθήσουν το πρόγραμμα Erasmus κυρίως για να γνωρίσουν την Κοινωνική Εργασία και τις Κοινωνικές Υπηρεσίες που την παρέχουν, μέσα από ένα διαφορετικό πολιτισμό.

«Ήξερα πως θα μου δώσει αυτά που ήθελα να μάθω σχετικά με τη Κοινωνική Εργασία»,

«ήθελα να δω πως λειτουργούν οι Κοινωνικές Υπηρεσίες σε άλλο κράτος»,

«ήθελα να δω κάτι διαφορετικό με πιο ανεπτυγμένα συστήματα Υγείας»

Υπήρχαν και απόψεις φοιτητών οι οποίες υποστήριζαν ότι πήγαν από περιέργεια και για την εμπειρία.

«Ήθελα να δω πως είναι να ζεις σε μια χώρα με διαφορετικό πολιτισμό»,

«ενώ γνώριζα για το πρόγραμμα και ήθελα να συμμετάσχω πριν μπω στη σχολή, δίσταζα μόνη μου μέχρι που θέλησε και μια φίλη μου και πήγαμε μαζί»

Εκφράστηκε και η άποψη μιας φοιτήτριας, η οποία δήλωσε ότι συμμετείχε επηρεασμένη από μια φίλη.

«Ήταν αναπάντεχο, δεν το ήθελα ποτέ, δεν το σκεφτόμουν, με παρακίνησε η φίλη μου».

2. Περιγραφή διαδικασίας για τη συμμετοχή των φοιτητών στο πρόγραμμα Erasmus.

Σύμφωνα με τη πλειοψηφία των απαντήσεων των φοιτητών, η διαδικασία για συμμετοχή στο πρόγραμμα Erasmus ήταν αρκετά δύσκολη, χρονοβόρα και απαιτητική. Δεν υπήρχε η κατάλληλη καθοδήγηση και στήριξη των φοιτητών.

«ήταν ένα κομμάτι αρκετά δύσκολο γιατί χρειαζόταν πολλά χαρτιά συνέχεια να πηγαينوέρχομαι στο TEI για υπόγραφες και άλλα πολλά, αλλά εντάξει τα κατάφερα το επόμενο εξάμηνο που έκανα πάλι τα χαρτιά μου φάνηκε πολύ πιο εύκολο, αλλά στην αρχή που δεν ήξερα κιόλας μου φάνηκε πολύ πιο δύσκολο.»

«Γενικά είχα ακούσει ότι ήταν αρκετά δύσκολες οι επαφές με τους καθηγητές από εδώ. Απ' το ΤΕΙ πίστευα ότι δεν θα είχα καλή επαφή μαζί τους αλλά ήταν σχετικά εύκολο. Η επαφή μαζί τους με βοήθησε στα χαρτιά που έπρεπε να συμπληρώσω. Ήταν σε ένα βαθμό κουραστικό. Σε συνεργασία με την κολλητή μου αλλά και με τους καθηγητές μου βγήκε πολύ πιο εύκολο. Με το να πάω έξω δεν χρειάστηκε πολλά χαρτιά και γενικά ήταν πολύ οργανωμένα. Ο καθηγητής που του ζήτησα να γράψει κάποια λόγια για μένα στην αρχή μου αρνήθηκε αλλά στην συνέχεια δέχτηκε με ένα πολύ οργανωμένο λόγο σύνταξε ένα κείμενο το υπέγραψαν όλοι η καθηγητές μου και μου το έστειλε.»

«Στην αρχή ήταν λίγα τα χαρτιά τα οποία έπρεπε να μαζεύουμε και έτσι φαντάστηκα ότι θα ναι μερικά χαρτιά ακόμα και θα ξεμπερδεύαμε. Αλλά συνεχώς μας ζητούσαν και άλλα χαρτιά. Ας πούμε από το Πανεπιστήμιο έξω μας ζήτησαν αίτηση online σαν πλατφόρμα. Αρχικά στείλαμε αρχεία με φωτογραφίες, ταυτότητες, πάσο και τα σχετικά. Στην αρχή ήταν καλά αλλά χρονοβόρο. Από το Πανεπιστήμιο έξω μας ζήτησαν ακόμα μια 8σελιδη πλατφόρμα που μας πήρε περίπου 4 ώρες να την γράψουμε. Ήταν πολύ κουραστικό όλο αυτό! Πήρε καιρό γιατί τα στέλναμε ανά διαστήματα. Το μόνο που έπρεπε να επιβεβαιώσεις ήταν ότι μπορούσες να συνεννοηθείς. Το γραφείο Διεθνών μιας και τώρα το βλέπω από μέσα υπάρχει ένα γενικό χάσιμο. Μας έκαναν μια τυπική ενημέρωση του τύπου όταν θα πάτε εκεί θα συναντήσεις αυτό. Θα πρέπει να μου φέρετε αυτά τα χαρτιά. Ότι θα γίνει μια αξιολόγηση όταν φύγετε και άλλη μια όταν επιστρέψετε. Για να δούμε πόσο το επίπεδο σου έχει εξελιχθεί και πόσο βοήθησε το πρόγραμμα ERASMUS. Υπάρχει μια ενημέρωση αλλά μια γενική δυσλειτουργία. Σε πολλά να σου κόβει και λίγο και να σε αρκετά δραστήριος φοιτητής για να ανταπεξέλθεις. Διαφορετικά αν είσαι ένας φοιτητής που είναι και λίγο στον κόσμο τους χάνεται η συνεννόηση.»

«Ήταν πάρα πολύ βαρετό. Οι ελληνικές δημόσιες υπηρεσίες δεν βοηθούσαν καθόλου. Εδώ στο ΤΕΙ στο Διεθνών Σχέσεων δεν είναι πολύ εξυπηρετικό, άλλα σου έλεγαν και άλλα εννοούσαν άλλα έπρεπε να ψάξω. Κάποια στιγμή ρωτήσαμε κάποια καθηγήτρια που να ψάξουμε αλλά τελικά μας μπερδεψε περισσότερο. Μας πήρε πάρα πολύ χρόνο όλο αυτό το κομμάτι της γραφειοκρατίας γιατί έπρεπε να κάνουμε πάρα πολλά πράγματα που έπαιρναν πάρα πολύ χρόνο μέχρι να βγουν για να προχωρήσουμε στο επόμενο βήμα για να πάμε παρακάτω Όσο αφορά των επιπέδων των αγγλικών. Δεν έχει καμιά σημασία το πτυχίο του lower, το ok δίνετε από τους καθηγητές του ΤΕΙ. Ο μόνος περιορισμός κάποια συγκεκριμένα μαθήματα.»

Υπήρχαν όμως και φοιτητές που είχαν διαφορετική άποψη και αξιολόγησαν τη διαδικασία ως εύκολη.

«Η διαδικασία ήταν αρκετά εύκολη. Υπήρχε αρκετή στήριξη μπορώ να πω.»

3. Απόψεις των φοιτητών για το που τους βοήθησε το πρόγραμμα Erasmus, όσον αφορά τις σπουδές τους στη Κοινωνική Εργασία.

Στο σύνολο οι φοιτητές απάντησαν ότι το πρόγραμμα Erasmus τους επηρέασε θετικά στη ζωή τους και πιο συγκεκριμένα στις σπουδές τους στη Κοινωνική Εργασία. Πιο συγκεκριμένα διατυπώθηκαν απόψεις φοιτητών, οι οποίοι αξιολογούσαν το εκπαιδευτικό σύστημα της χώρας που επισκέφτηκαν ως το καλύτερο.

Ο συγκεκριμένος φοιτητής επικεντρώνεται κυρίως στη διαφορετική αλληλεπίδραση φοιτητή καθηγητή σε σχέση με το Ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα.

«Αρχικά, γνώρισα το καλύτερο εκπαιδευτικό σύστημα στην Ευρώπη που το έχει η Φιλανδία. Είδα διαφορετικούς τρόπους και μεθόδους όσον αφορά την εκπαίδευση, ένα παράδειγμα είναι ότι οι φοιτητές δεν φωνάζουν τον καθηγητή κύριο ή κυρία, τον φωνάζουν με το μικρό του όνομα. Αυτό, κατευθείαν δημιουργεί ένα αίσθημα συνεργασίας και ισότητας ανάμεσα στους καθηγητές και τους φοιτητές, κάτι που μου άρεσε πάρα πολύ. Ακόμα, κάτι πολύ σημαντικό είναι ότι ο καθηγητής δεν μιλάει καθόλου στο μάθημα, το μάθημα γίνεται στην ουσία από τους ίδιους τους φοιτητές. Επίσης, ο τρόπος εξέτασης για μένα ήταν πολύ πιο απλός σε σχέση με την Ελλάδα, χρειαζόταν να κάνεις κάποιες εργασίες για κάθε μάθημα και σύμφωνα με την εργασία μας αλλά και την παρουσία μας στο μάθημα έβγαινε ο τελικός βαθμός μας.»

«Η Σκανδιναβία θεωρείται πρότυπο για τη πρόνοια. Πήρα πάρα πολλά πράγματα, έμαθα να συνεργάζομαι, να αισθάνομαι πως ο εξυπηρετούμενος δεν είναι κάτι κατώτερο από εμένα.»

«Η Κοινωνική Εργασία λειτούργησε όπως έπρεπε. Η δική μου πρακτική είχε να κάνει με ένα Κέντρο απασχόλησης ΑΜΕΑ. Παράλληλα λειτούργησε και ως Κέντρο Ευρέσεως Εργασίας για Ανέργους.

-Είδα πως πρέπει να λειτουργεί μια Κοινωνική Υπηρεσία, επειδή υπήρχαν πολλές παροχές για τα παιδιά. Υπήρχε πραγματική εκπαίδευση. Ο απώτερος σκοπός της Κοινωνικής Υπηρεσίας που ήμουν εγώ ήταν τα παιδιά να ανεξαρτητοποιηθούν στο μέγιστο δυνατό επίπεδο και ανάλογα με τις ικανότητες τους να βρουν κάποια εργασία να τους ταιριάζει, δηλαδή να αυτονομηθούν πλήρως.»

«σχετικά με τις σπουδές μου, επειδή πήγα για πρακτική εκεί ήτανε πολύ σημαντικό για μένα. Πρώτη φορά δούλεψα με ανθρώπους, οι οποίοι δεν μιλούσανε αγγλικά, έπρεπε να μιλάμε στη νοηματική, έπρεπε να μάθω τη κουλτούρα τους για να δουλέψω μαζί τους, γενικότερα σαν εμπειρία πρακτικής ήταν πολύ καλή.

Ήμουν με ανθρώπους που είχα ψυχικά προβλήματα πχ. Κατάθλιψη, σχιζοφρένεια κλπ. Και έμαθα αυτό το κλάδο στην ουσία. Έμαθα πολλά πράγματα γι' αυτό, βασικά σχεδόν όλα, πως σκέφτονται αυτοί οι άνθρωποι, τι χρειάζονται.»

Ο συγκεκριμένος φοιτητής αντιμετώπισε ως δυσκολία την εξάσκηση της αγγλικής γλώσσας.

«Θεωρώ ότι έμαθα πάρα πολλά σε θέμα γνώσεων. Λόγω τις ξένης γλώσσας, των Αγγλικών. Να ψάξω περισσότερο, να μεταφράσω αρκετά κείμενα για κάποιες εργασίες για τις οποίες είχα όπως και ότι έπρεπε να γράφω αρκετά κείμενα στην Αγγλική γλώσσα. Καθώς το σύστημα εκπαίδευσης είναι τελείως διαφορετικό. Είχαμε πολύ ενδιαφέρουσες ομαδικές εργασίες στα αγγλικά. Κι έτσι έμαθα περισσότερα πράγματα, περισσότερες οπτικές γωνίες το πως βλέπουν τα διάφορα κοινωνικά προβλήματα οι Φιλανδοί π.χ. πως τα αντιμετωπίζουν οι Κ.Α στην Φιλανδία. Στα πλαίσια της πρακτικής άσκησης ανέπτυξα αρκετά την γλώσσα του σώματος, διότι τα παιδιά μιλήσουν φιλανδικά, και ήταν αρκετά δύσκολο για μένα να τους καταλάβω και να συνεννοηθούμε.»

«Το κομμάτι αυτό που με ανέπτυξε περισσότερο ήταν της πρακτικής άσκησης. Ήταν πολύ σκληρό για μένα κατά βάθος. Ήταν πολύ δύσκολο γιατί δεν μπορούσα να επικοινωνήσω με τα παιδιά και έπρεπε κάτι να κάνω. Έπρεπε να επιτύχω κάποιους στόχους. Να κάνω τον προγραμματισμό μου. Έκανα καθημερινά το δωρό μου στην δουλειά και προσπαθούσα όσο περισσότερο να εξασκήσω την γλώσσα. Επειδή με δυσκόλευε αρκετά η γλώσσα αυτό με έκανε να πεισμώνω περισσότερο, ο καιρός ήταν κάτι που με δυσκόλευε ακόμα αρκετά. Εντωμεταξύ ξεκίνησα και την πρακτική μου και ο καιρός δεν βοήθησε πολύ σε αυτό. Παρ' όλες τις δυσκολίες όλα αυτά έκαναν το να έκανα να νοιάζομαι περισσότερο για τις σπουδές μου. Προσπαθούσα να συνεννοούμαι όσο ήταν δυνατό με τους γύρω μου στα φιλανδικά. Να τα βρω γενικότερα με τους άλλους ευρωπαίους που δεν έχουν καμιά σχέση με μας. Αναθεώρησα για πολλά

πράγματα που πίστευα στο παρελθόν. Ακόμα και στην βασική μου συμπεριφορά. Μιας και το πλαίσιο το οποίο είχα τοποθετηθεί ήταν ένας παιδικός Σταθμός.»

Οι παρακάτω απόψεις φοιτητών επικεντρώνονται περισσότερο στη σύγκριση του εκπαιδευτικού συστήματος της χώρας υποδοχής και της Ελλάδας.

«Προφανώς βλέπω την διαφορά πως λειτουργεί η Κ.Ε στην Ελλάδα και πως στο εξωτερικό. Γιατί μιλούμε για διαφορετικές κουλτούρες. Στην ουσία μαθαίνουν τα ίδια πράγματα αλλά τα εφαρμόζουν σε μια διαφορετική κοινωνία. Αυτό που είδα εγώ ότι το κάθε κράτος έχει τα προβλήματα της. Αν και η Δανία θεωρείτε από τις ευτυχισμένες χώρες. Οι πιο ευτυχισμένοι άνθρωποι. Το έχω ακούσει και αυτό. Γιατί έχουν ένα πολύ οργανωμένο σύστημα που εγώ το λάτρεψα. Απλά εδώ έχουμε την οικονομική κρίση που όλα συνδέονται με αυτό και αλληλεπιδρούν. Στην Δανία αντίθετα έχουν ένα μεγάλο πρόβλημα όσο αφορά τον καιρό όπου τους προκαλεί κατάθλιψη και επίσης μεγάλη κατανάλωση αλκοόλ. Όσο αφορά το πρόγραμμα ERASMUS εμένα προσωπικά μου έδωσε πολλά για να συγκρίνω την κοινωνία εδώ με την κοινωνία εκεί. Το τι μπορεί να προσφέρει ένας Κ.Α εδώ και ένας Κ.Α εκεί σε διαφορετικές κοινωνίες και κουλτούρες. Εν κατακλείδι αυτό που πήρα εγώ όσο αφορά την Κ. Ε όσο κι αν οργανωμένη κι αν είναι η κοινωνία πάντα υπάρχει θέση για έναν Κ.Α.»

«Είδα τελείως διαφορετικά πράγματα στο πλαίσιο που δούλευα αν και είχε κάποιο αντίστοιχο στην Ελλάδα. Ήταν για άτομα με κινητικά και νοητικά προβλήματα. Στην ουσία βλέπεις ότι εκεί ότι πρόβλημα και να υπάρχει, ότι διαταραχή, οι άνθρωποι δουλεύουν και έχουν μια κοινωνική ζωή. Κάτι που δεν υπάρχει στην Ελλάδα.»

4. Απόψεις φοιτητών σχετικά με το πώς τους ανέπτυξε αυτή η εμπειρία σαν άτομα αλλά και στις διαπροσωπικές τους σχέσεις.

Από τις απαντήσεις των φοιτητών αντιλαμβανόμαστε ότι το κομμάτι αυτό, της ανάπτυξης της προσωπικότητας και των σχέσεων είναι το πιο σημαντικό κομμάτι της εμπειρίας τους.

Η συνεργασία με άτομα με διαφορετικές συνήθειες, νοοτροπία, κουλτούρα και πολιτισμό και η προσαρμογή σε ένα διαφορετικό περιβάλλον σε κάνει να σκέφτεσαι με πιο ανοιχτό μυαλό και να δέχεσαι τους άλλους.

«Όσο γι' αυτό έμαθα πάρα πολλά. Έμαθα και μέσω της πρακτικής μου, να συνεργάζομαι με διαφορετικούς ανθρώπους από μένα, με διαφορετικό πολιτισμό από το δικό μας και κουλτούρα, έμαθα να ακούω, να αποδέχομαι τους άλλους. Ήταν

διαφορετικοί από μένα οπότε έπρεπε να προσαρμοστώ στα δικά τους δεδομένα για να μπορέσω να είμαι σωστή στη δουλειά μου. Έμαθα να κάνω τη δική μου αυτοκριτική, να λύνω τις διαφορές μου κατευθείαν, δηλαδή είδα πως ό, τι σύγκρουση και αν δημιουργούταν μέσα στις ομάδες που ήμουν μόνο με τη συζήτηση λυνόταν το καθετί. Είναι ένας λαός, ο οποίος θα κάτσει να σε ακούσει, δεν θα επιδιώξει τσακωμό ή οτιδήποτε και ένα παράπονο να κάνεις θα κάτσουν να σε ακούσουν, οπότε υπήρχε ένα ευχάριστο κλίμα και στη δουλειά και στη σχολή.»

«Μου άνοιξε πιο πολύ το μυαλό. Με βοήθησε να μην φοβάμαι. Έτσι και αλλιώς δεν ήμουν ποτέ «ρατσίστρια» σε κάποια θέματα αλλά με βοήθησε ακόμα πιο πολύ. Αλλά περισσότερο ότι δέχεσαι και γνωρίζεις διαφορετικούς ανθρώπους και κουλτούρες και απλώς ανοίγεις ακόμα πιο πολύ διευρύνοντας τους ορίζοντες μας. Όσο αφορά τις διαπροσωπικές σχέσεις να δέχομαι τον άλλο. Προσπαθείς να δεχτείς την διαφορετική κουλτούρα και τον κάθε άνθρωπο. Σε βοηθάει να μάθεις καινούργια πράγματα από ήθη και έθιμα. Πως είναι ο κάθε άνθρωπος στην χώρα κι όλα αυτά.»

«έμαθα πάρα πολλά πράγματα και τα αγγλικά μου τα βελτίωσα και άλλαξα τρόπο σκέψης λόγω του ότι έμαθα κάποιους ανθρώπους που σκεφτόντουσαν διαφορετικά από μένα και όταν γύρισα στην Ελλάδα σκεφτόμουν και εγώ λίγο διαφορετικά. Σύγκρινα τους Έλληνες με τους Φιλανδούς.»

«Αρχικά έκανα περισσότερο παρέα με την κοπέλα την οποία φύγαμε μαζί μιας και μέναμε και στο ίδιο σπίτι αλλά στην πορεία αναπτύξαμε πολύ καλές σχέσεις και με τα παιδιά από την Φιλανδία. Δυσκολία αντιμετώπισα ακόμα πολλές φορές στην κατανόηση διαφόρων συμπεριφορών τους όπως π.χ. το τι έπιναν αρκετά μιας και αυτήν ήταν η διασκέδαση τους και αυτό ήταν λιγάκι δύσκολο για μας. Αλλά γενικότερα αναπτύξαμε πολύ καλές σχέσεις και κρατάμε μέχρι και σήμερα επαφές. Ήταν μια πάρα πολύ όμορφη εμπειρία. Μιας και έμεινα συνολικά 2 εξάμηνα γνώρισα περισσότερα άτομα.»

Υπήρξε και η άποψη μιας φοιτήτριας η οποία υποστηρίζει πως μέσα από αυτή τη διαδικασία κάνεις αυτοκριτική και αξιολογείς τον εαυτό σου.

«Επειδή πήγα να κάνω την πρακτική μου με βοήθησε να δω κατά πόσο μπορούν να ανταπεξέλθω ως Κ.Α πια. Να αξιολογήσω τον εαυτό μου. Με βοήθησε να διευρύνω τους ορίζοντες μου. Γνωρίζω πια ότι μπορώ να ζήσω στο εξωτερικό. Απλά συνεχίζω να υποστηρίζω πως όχι μόνιμα. Συνεχίζω να θέλω να εργαστώ ως Κ.Α στην Ελλάδα να βοηθήσω αυτήν εδώ την κοινωνία.»

5. Περιγραφή της χώρας υποδοχής από τους φοιτητές, προσαρμογή, συνθήκες ζωής.

Οι περισσότεροι από τους φοιτητές που πάρθηκαν οι συνεντεύξεις είχα επισκεφτεί τη Φιλανδία. Κάποιοι από αυτούς τους φοιτητές, αντιμετώπισαν τη διαδικασία με ευκολία. Σε σύγκριση με την Ελλάδα διέκριναν μεγάλη διαφορά στην οργάνωση, στις κλιματολογικές αλλαγές αλλά και στο χαρακτήρα των ανθρώπων. Πάραυτα δεν έλειψαν και απρόσμενες συμπεριφορές (ρατσιστικές στάσεις) που δημιούργησαν δυσκολίες στη προσαρμογή.

«Δεν έχω να πω κάτι αρνητικό γι' αυτή τη χώρα. Πάντα θαύμαζα τη Σκανδιναβία και συγκεκριμένα τη Φιλανδία και ήμουν σίγουρη ότι όλα θα είναι πολύ καλά και ομαλά και όντως έτσι ήταν. Από τη πρώτη στιγμή που φτάσαμε εκεί ήταν όλα πολύ εύκολα, από το που θα μείνουμε, τα χαρτιά που έπρεπε να φτιάξουμε στη σχολή, στο πανεπιστήμιο μέχρι και με τους ανθρώπους που συνεργαζόμασταν. Η νομοθεσία τους αλλά και ο τρόπος τους είναι έτσι, ώστε να είναι τυπικοί και συνεπείς σε όλα και εφόσον λειτούργησα και εγώ το ίδιο κύλησαν όλα πολύ εύκολα και ομαλά.

Μία δυσκολία που αντιμετώπισα στην αρχή ήταν να προσαρμοστώ σε μια τόσο διαφορετική χώρα όπως η Φιλανδία σε σχέση με την Ελλάδα. Για παράδειγμα, οι άνθρωποι εκεί είναι διαφορετικοί, δεν μιλάνε, με κοιτούσαν περίεργα, όταν έμαθαν ότι είμαι ελληνίδα βίωσα κάποιο είδος ρατσισμού, μέσω σχολίων που έκανα για μένα, αλλά και αυτά έμαθα να τα αντιμετωπίζω.

Ένα φαινόμενο που δυσκολεύτηκα να συνηθίσω ήταν που μόλις έμπαινε χειμώνας ήταν νύχτα και έκανε πολύ κρύο, ήταν καταθλιπτικά, αλλά και πάλι αν είχες καλή παρέα όπως είχα εγώ βρίσκεις τρόπους να περνάς καλά.

Δεν έχει καμία σχέση με την Ελλάδα, είναι όλα οργανωμένα. Οι καθημερινές είναι μόνο δουλειά και υποχρεώσεις και το σαββατοκύριακο είναι μόνο κάποιες ώρες της ημέρας που μπορείς να διασκεδάσεις. Στη Φιλανδία πίνουν πάρα πολύ και όταν λέω πάρα πολύ το εννοώ. Διαφέρουν με τους Έλληνες στο ότι ο καθένας έχει κάτι δικό του, δεν θα μοιραστούν κάτι, δεν θα σε κεράσουν είτε είσαι φίλος είτε κολλητός είσαι υποχρεωμένος να είσαι ανεξάρτητος. Σαν κουλτούρα είναι πολύ οργανωμένοι, πολύ ήσυχοι και ευγενικοί άνθρωποι.»

«Η Φιλανδία είναι μια αρκετά μικρή χώρα με πληθυσμό γύρω στα 5 εκατομμύρια, ανήκει στο σκανδιναβικό πλέγμα, είναι μια κοινωνία, η οποία διαφέρει με την Ελλάδα, δηλαδή οι άνθρωποι είναι αρκετά εσωστρεφείς και κλειστοί. Είναι μια βαθύτατα οργανωμένη κοινωνία που πολύ δύσκολα θα δεις κάποιος να παραβιάζει ένα στοπ ή να μην σταματάει για να περάσει κάποιος πεζός. Υπάρχουν κοινωνικές παροχές από όταν κάποιος γίνεται δεκαοκτώ ετών του δίνονται άπειρες ευκαιρίες για να σπουδάσει δωρεάν, ακόμα και κάποια επιδόματα για να μπορεί να συνταξιοδοτηθεί από μικρή ηλικία. Ακόμα, και μεταπτυχιακά προγράμματα υπάρχουν στα οποία, για να συμμετέχεις επί πληρωμής πρέπει να είσαι εργαζόμενος, αλλιώς το μεταπτυχιακό πρόγραμμα είναι δωρεάν.»

«Εμείς πήγαμε στην Φιλανδία τέλη Αυγούστου οπότε ο καιρός ήταν καλός και ζεστός όπως και στην Ελλάδα. Ήταν πολύ όμορφο το περιβάλλον κάτι τελείως διαφορετικό. Αν και στην αρχή που πήγαμε μας θύμιζε αρκετά την Ελλάδα μιας και ο καιρός ήταν παρόμοιος. Δεν πάθαμε κάποιο μεγάλο ΣΟΚ. Στο θέμα της προσαρμογής ήταν πολύ εύκολα τα πράγματα! Υπήρχε πολύ καλή οργάνωση. Οι Φιλανδοί ήταν πολύ ευγενικοί οπότε δεν ήταν καθόλου δύσκολο για μας.

Οι συνθήκες στην χώρα υποδοχή ήταν πολύ καλές. Είχα ψάξει πως κάποιος μετανάστης μπορεί να μείνει στην Φιλανδία. Πως μπορεί να μάθει την γλώσσα να πιάσει ίσως κάποια δουλειά. Θέλει κάποια διαδικασία αλλά ήταν γενικά εύκολο.

Όσο αφορά την καθημερινότητα εγώ ανέπτυξα την συνήθεια να απολαμβάνω περισσότερο την φύση κυρίως οι βόλτες μας ήταν εκεί. Στην Φιλανδία δεν πολύ υπάρχουν κλαμπ ώστε να διασκεδάζουμε. Ήταν δύσκολο για μένα να συνηθίσω τα ενδιαφέροντα τους στο τέλος βρήκα τους ρυθμούς μου. Η μοναδική μου δυσκολία παρέμεινε ο καιρός που όσο πήγαινε χειρότερει!

Ο κόσμος στην Φιλανδία πίνει πολύ! Όταν πρωτοπήγα μας είχαν πει ότι οι άνθρωποι είναι πάρα πολύ κλειστοί. Όλο αυτό στο πόσο κλειστεί άνθρωποι οφείλονται κυρίως οι άσκημες καιρικές συνθήκες. Το πόσο μουντός είναι και καιρός τον περισσότερο καιρό με αποτέλεσμα αυτό να τους κάνει να νιώθουν μοναχικοί. Σε γενικές γραμμές έχουν κάποια ήθη και έθιμα διαφορεικά από μας αλλά στο γενικό σύνολο δεν διαφέρουν και τόσο!»

Κάποιοι άλλοι φοιτητές αντιμετώπισαν με δυσκολία τη προσαρμογή τους στη χώρα υποδοχής.

«Ναι, η Φιλανδία είναι μια πάρα πολύ κρύα χώρα, όταν έφτασα εκεί ήταν -25 βαθμοί. Στην αρχή ήταν δύσκολο να προσαρμοστώ γιατί ήμουν λίγο χαμένη σε φάση δεν μπορούσα καν να πάω να φάω. Έπρεπε να μπω στο internet να ψάξω δρόμους, που πρέπει να πάω, να θυμάμαι το δρόμο πώς να γυρίσω πίσω, γιατί ήμουν μόνη μου στην ουσία σε μια άλλη χώρα. Δεν είχα κάποιο στην αρχή να ξέρω εκεί, η συμφοιτήτρια μας η Ελένη ήρθε μετά από λίγο καιρό. Αλλά μετά από το πρώτο μήνα που προσαρμόστηκα μου άρεσε πάρα πολύ. Συγκατοικούσα με μια κινέζα και έμαθα και τη δικιά τους κουλτούρα. Δηλαδή δεν έμαθα μόνο τη κουλτούρα των Φιλανδών έμαθα και άλλων χωρών. Σκέψου το κτήριο που έμενα ζούσαμε τριάντα ένα άτομα από διαφορετικές χώρες. Οι Φιλανδοί σαν άνθρωποι είναι πάρα πολύ κλειστοί χαρακτήρες. Δεν ανοίγονται εύκολα στον άλλο, αλλά άμα τους γνωρίσεις είναι πάρα πολύ καλοί, απλά είναι εντελώς διαφορετικοί από τους Έλληνες, δεν έχουν τόσο χιούμορ, σύγκρινα πάρα πολλά σε θέματα χαρακτήρα.

Όλη την εβδομάδα δουλεύουν και δεν κάνουν κάτι άλλο ιδιαίτερο. Ασχολούνται με το σπίτι κυρίως, φτιάχνουν το κήπο τους και ότι θέλουν να κάνουν μόνοι τους και τα Σαββατοκύριακα ή θα πάνε σε κάποιο εξοχικό ή θα βγουν έξω να διασκεδάσουν, θα πιούν πάρα πολύ αλκοόλ.»

Δυσκολίες συνάντησαν και φοιτητές που επισκέφτηκαν τη Δανία.

«Την πρώτη εβδομάδα που πήγαμε ζούσαμε μια παράνοια. Την πρώτη μέρα αρχικά στο αεροδρόμιο δεν ήρθε να μας παραλάβει ο BADI μας που ήταν υπεύθυνος για μας και αυτό μας κακοφάνηκε αρκετά. Ρωτάμε πως θα πάμε στο σπίτι, θα βρούμε τα κλειδιά και είπε ότι δεν είναι πολύ δύσκολο και μας έδωσε κάποιες οδηγίες. Εμείς του

απαντήσαμε ότι δεν φεύγαμε από δω, να έρθει κάποιος να μας πάρει. Είχαμε και ένα σωρό πράγματα, ήταν δύσκολο να τα κουβαλήσουμε. Έτσι ήρθε και μας πήρε κάποιος άλλο παιδί. Σαν πρώτη εντύπωση ήταν δύσκολο. Φτάσαμε και δεν ήρθε κανείς να μας πάρει. Μένουμε σε ένα τεράστιο σπίτι με άλλα παιδιά και πολλά δωμάτια. Μένουμε αρκετά κοντά στο κέντρο 15 λεπτά με το λεωφορείο και 20 με ποδήλατο. Μας αγκάλιασαν όλοι και μας υποδέχτηκαν θερμά μαγείρεψαν και φάγαμε όλοι μαζί. Η πρώτη εβδομάδα ήταν πολύ δύσκολη. Ήθελα να φύγω. Ήμασταν κάπως δύσκολα και στην μεταξύ μας σχέση και επικοινωνία. Μετά από κουβέντα και συζήτηση τα βάλουμε κάτω και όλα λύθηκαν.»

«Η πρώτη εβδομάδα ήταν πολύ δύσκολη. Έχει πολύ κρύο. Πολύ σκοτεινά.»

Οι φοιτητές που επισκέφτηκαν τη Δανία περιέγραψαν το διαφορετικό τρόπο ζωής και τις συνήθειες τους σε σύγκριση με την Ελλάδα.

« Πήγαμε και στα πλαίσια μας, γνωρίσαμε και το κέντρο και όλα κύλησαν προς το καλύτερο. Ήταν πολύ ήσυχα όλα! Καμία σχέση με την Ελλάδα. Η κουλτούρα με την Ελλάδα είναι τελείως διαφορετική. Καθημερινές δεν βγαίνουν ποτέ. Βγαίνουν γενικότερα ελάχιστα και από μόνο Παρασκευή και Σάββατο που δεν δουλεύουν από την επόμενη μέρα. Στην Δανία μετά της 6 δεν κυκλοφορεί κανείς. Είναι ήσυχη στο σπίτι τους. Θα βγουν το πολύ σε κάποια μπυραρία η Μπαμπ έχουν και κλαμπ αλλά μόνο το Σάββατο. Όταν πας σαν Erasmus φοιτητής περνάς καλά έτσι και αλλιώς. Αλλά η ζωή έχει ως μόνιμος κάτοικος είναι διαφορετικά. Οι Δανοί γενικότερα έχουν στην ζωή τους πολύ το αλκοόλ. Πίνουν χωρίς σταματημό. Αν βγουν και δεν πάνε στο νοσοκομείο είναι μια αποτυχημένη βραδιά για εκείνους. Ακόμα είναι αρκετά απομονωμένοι και τυπικοί. Ναι μεν ευγενικοί άνθρωποι, να σε βοηθήσουν να σε εξυπηρετήσουν, όχι όμως να εισβάλεις στην ζωή τους. Υπάρχει πάντα άμυνα και ένα τοίχος ανάμεσα τους. Στο πλαίσιο είναι αρκετά μας έλεγαν ότι χαίρονται να έχουν Έλληνες φοιτητές γιατί έχουν αυτήν την δοτικότητα που δεν έχουν οι Δανοί. Γι' αυτό και στην Δανία υπάρχουν πολλοί δυστυχισμένοι άνθρωποι. Στην Δανία όμως οι άνθρωποι δεν έχουν άγχος. Οι άνθρωποι είναι πιο ήρεμοι. Εδώ είναι τέτοιοι οι ρυθμοί της χώρας που όλοι βιάζονται, αγχώνονται ακόμα και στο δρόμο που περπατάνε.»

«Οι Δανοί πολύ καλοί, γελάνε με το που σε δει χωρίς καν να σε γνωρίζουν. Σε βοηθάνε, είναι πολύ ευγενικοί όποτε σε βοηθάνε να μπεις εύκολα στο κλίμα. Χρειάστηκε μονάχα 1 εβδομάδα και μετά ήμουν εντάξει. Τελείως διαφορετική από την Ελλάδα. Πολύ ακριβή χώρα. Όσο αφορά και το ποτό και το φαγητό. Τα μαγαζιά κλείνουν από της 6 η ώρα. Οι καφετέριες το πολύ 11 με 12 η ώρα. Δεν έχει επίσης κάτι σε fast food. π.χ. το πιο φθηνό κάνει 10 ευρώ. Οπότε αν δεν παίρνεις το μισθό Δανίας δεν είναι πολύ εύκολο. Όσο αφορά την καθημερινότητα στην Δανία είναι λίγο σαν ρουτίνα. Ξυπνάνε πάνε γυμναστήριο, πάνε δουλειά, τρώνε όλοι μαζί, κοιμούνται. Αλλά πολύ ωραίο γιατί έχουν φυσική κατάσταση. Στην δουλειά οι ώρες είναι αυτές. Δεν κάθονται παραπάνω, δεν αγχώνονται για τίποτα. Δεν υπάρχει στρες. Ήταν πολύ ωραία. Δεν μου άρεσε και πάρα πολύ. Σε θέμα οικογένειας είναι πολύ απόμακροι και πολύ ξένοι μεταξύ τους καμιά σχέση με την ελληνική οικογένεια. Είσαι 18 φεύγεις από

το σπίτι δεν κάθεται παραπάνω. Αλλά έχουν και τη δυνατότητα να φεύγουν. Αφού βέβαια το κράτος τους παρέχει την οικονομική δυνατότητα και γίνονται πιο ανεξάρτητοι. Δεν χρειάζεται να πας 18 για να σπουδάσεις μπορεί να κάνεις μια κάποια ταξίδια και ότι άλλο θέλει και στα 29 του να αποφασίσει να σπουδάσει ότι θέλει χωρίς κανείς να τον κρίνει. Το ένα που μου κίνησε την περιέργεια ήταν ότι αν δουν κάποιος στο δρόμο να λιποθυμά δεν θα τρέξει κανείς να δει τι συνέβη γιατί έχουν δει τόσο πολλά τα μάτια τους, που απλά θα υποθέσουν ότι είναι ένα πρεζάκια και επειδή έτυχα μπροστά σε ένα τέτοιο περιστατικό και απλά η κοπέλα ήταν άρρωστη. Καμιά σχέση με εμάς. Έχουν μεγάλο πρόβλημα επίσης με το αλκοόλ. Όλοι σχεδόν είναι αλκοολικοί. Είναι αρκετά απομακρυσμένοι ενώ είναι ευγενικοί, θέλουν πολύ χρόνο να σε εμπιστευτούν. Κάθε Παρασκευή μετά την δουλειά το έχουν σα έθιμο να βγουν να πιούν όλοι μεταξύ τους. Κάθε Σάββατο που βγαίνουν τα παιδιά είναι στο στυλ «αν βγω πτώ και δεν πάω στο νοσοκομείο δεν έχω περάσει καλά». Φαντάσου κάθε Παρασκευή και Σάββατο κυκλοφορούν άνθρωποι που δίνουν προφυλακτικά και διαφορετικά άλλα είδη για τους μεθυσμένους ωστόσο να μην υπάρξει κάποιο πρόβλημα όπως και αρρώστιες π.χ. AIDS.»

6. Στο τελικό στάδιο των συνεντεύξεων έγινε μια συνολική αποτίμηση της εμπειρίας των φοιτητών, όπου εκφράστηκαν οι απόψεις τους για το αν τους άρεσε τελικά αυτό που έζησαν, αν θα ήθελαν να το ξαναζήσουν και αν θα το πρότειναν σε κάποιον άλλο.

Όλοι οι φοιτητές εξέφρασαν τον ενθουσιασμό τους και την αυτοϊκανοποίηση τους που συμμετείχαν στο πρόγραμμα Erasmus. Δήλωσαν ότι τους άρεσε πάρα πολύ και ότι ήταν μια μοναδική εμπειρία στη ζωή τους.

«Απ' ότι κατάλαβες μου άρεσε πάρα πολύ, ήταν η καλύτερη εμπειρία που έχω ζήσει στη ζωή μου.»

««Μου άρεσε πάρα πολύ! Τον τελευταίο καιρό είχα αρχίσει να νοσταλγώ την χώρα μου, να επιθυμώ να γυρίσω πίσω μιας και ήμουν πολύ πιεσμένη! Αλλά γενικά η όλη φάση ήταν πολύ ωραία εμπειρία. Πολλές φορές εύχομαι να μπορούσα να γυρίσω πίσω»

«Ναι ... Δεν μετάνιωσα ούτε στιγμή που έφυγα. Ήταν από τις καλύτερες αποφάσεις που έχω πάρει.»

««Ναι μου άρεσε πάρα πολύ ήταν απίστευτη»

Όσοι φοιτητές ερωτήθηκαν για το αν θα ξανασυμμετείχαν απάντησαν θετικά.

«Μου άρεσε πάρα πολύ, μου λείπει σαν χώρα, θα ήθελα να ξαναπάω γιατί γνώρισα ανθρώπους, αγάπησα και με αγάπησαν. Μου έχει λείψει ο τρόπος ζωής, παρόλο που στην αρχή μου φαινόταν δύσκολο και διαφορετικό και δεν μου άρεσε τόσο, μετά μου άρεσε πάρα πολύ.»

«Θα ξαναπήγαινα είτε για να τους επισκεφτώ, είτε για να κάνω το Master μου, το σκέφτομαι και αυτό, να πάω να κάνω το μεταπτυχιακό μου εκεί.»

«Φυσικά και θα το ξανάκανα. Θα το ξανακάνω μάλιστα σε ERASMUS PLUS. Το μετάνιωσα που δεν πήγα νωρίτερα. Ώστε να έχω μαθήματα μιας και τώρα πήγα μόνο για πρακτική. Έχω στόχο να πάω για άλλους 6 μήνες και πάλι φυσικά Δανία. Άλλα αφού πρώτα πάρω το πτυχίο μου.»

«Πιστεύω πως θα το ξανάκανα»

« Όσο αφορά αν επιθυμώ να ξανασυμμετάσχω αναμφισβήτητα»

«Θα πήγαινα σίγουρα ξανά και σκέφτομαι μάλιστα να φύγω για μεταπτυχιακό όταν πάρω το πτυχίο μου. Πιστεύω πως σαν Κοινωνική Λειτουργός μπορώ να βρω πολύ εύκολα μια δουλειά εκεί, γιατί ήδη το έχω ψάξει και ξέρω πως στις δέκα θέσεις εργασίας που προσφέρει μια χώρα οι επτά ζητάνε Κοινωνικούς Λειτουργούς, οπότε σίγουρα θα έχω χρήματα.»

«θα ξανασυμμετείχα δίχως δεύτερη σκέψη.»

Καθένας από τους φοιτητές που εξέφρασαν τις εμπειρίες τους από το πρόγραμμα Erasmus απάντησε πως θα πρότεινε σε όποιον φοιτητή δεν έχει συμμετάσχει ήδη στο πρόγραμμα να το κάνει.

«να πάνε να το ζήσουν σαν εμπειρία και ας μην ζήσουν μόνιμα εκεί όπως σκέφτομαι εγώ. Σε αλλάζει αυτή η εμπειρία προς το καλύτερο σαν άνθρωπο. Οπότε φύγετε!»

«βασικά το συνιστώ σε όλους γιατί σε αλλάζει πολύ σαν άνθρωπο, ανοίγει το μυαλό βλέποντας διαφορετικά πράγματα, σκέφτεσαι τα πράγματα διαφορετικά, θα περνούσες πολύ ωραία. Ωριμάζεις πιστεύω, μαθαίνεις πολλά για τον εαυτό σου.»

«Ήταν μια ξεχωριστή εμπειρία που αξίζει να ζήσει κάθε φοιτητής. Εννοείτε πως το συνιστώ σε όλους τους φοιτητές να συμμετάσχουν στο πρόγραμμα ERASMUS.»

«το προτείνω ανεπιφύλακτα σε κάθε φοιτητή να το τολμήσει»

«.. Ναι το συνιστώ ανεπιφύλακτα. Γιατί θεωρώ ότι όλοι πρέπει να ζήσουν αυτή την εμπειρία»

Οι φοιτητές εξέφρασαν γενικά σχόλια, τα οποία περιγράφουν τι αποκόμισαν από αυτή την εμπειρία τους.

«Για πρώτη φορά ένιωσα τελείως ανεξάρτητη, διαχειριζόμουν μόνη μου τα χρήματα μου, έκανα το δικό μου κουμάντο γενικά στην καθημερινότητα μου. Στην αρχή ήταν δύσκολο γιατί ήμουν μακριά από τη Κρήτη πρώτη φορά στη ζωή μου, αλλά στη συνέχεια είδα ότι ήταν κάτι που μου άρεσε πάρα πολύ. Έμαθα να ζω μόνη μου και αυτό είναι μια ευκαιρία που στη δίνει το Erasmus, γιατί στην ουσία γνωρίζεις άλλα πράγματα ανοίγει το μυαλό σου, έρχεσαι σε επαφή με άλλους πολιτισμούς, είναι κάτι πάρα πολύ όμορφο. Σε σέβονται σε αυτό το κλάδο πάρα πολύ, επίσης βοηθάς πάρα πολύ γιατί είναι έτσι το σύστημα που έχει δομές και υπηρεσίες που στηρίζουν το πολίτη, κάτι που δεν έχουμε στην Ελλάδα και πιστεύω πως εδώ και να θες να κάνεις κάτι δεν μπορείς, ενώ εκεί επειδή είναι έτσι το κράτος, το σύστημα νιώθεις παραγωγικός σε ό, τι και αν κάνεις.»

«Σαν εμπειρία ήταν μοναδική, γιατί αποκόβεσαι εντελώς από το κοινωνικό περίγυρο και από τον τόπο σου και πρέπει να κοινωνικοποιηθείς από την αρχή σε ένα καινούργιο κοινωνικό πλαίσιο, σε μια διαφορετική κοινωνία, σε ένα εντελώς διαφορετικό κράτος.. Στην αρχή παθαίνεις πολιτισμικό σοκ, δηλαδή πιστεύω το πρώτο μήνα απλά προσαρμόζεσαι, προσπαθείς να κάνεις φιλίες, να προσαρμοστείς στο νέο τρένο ζωής. Είναι μια πολύ ωραία εμπειρία, στην οποία πάνω απ' όλα τα βρίσκεις με τον εαυτό σου, κατανοείς πραγματικά ποιος είσαι!»

« Άλλαξα πολύ και ως προσωπικότητα. Πήρα αρκετά πράγματα πάνω στις σπουδές μου και εμπλούτισα τις γνώσεις μου. Ο τρόπος επικοινωνίας μου στην συνέχεια έγινε πολύ εύκολος.»

«Όταν επέστρεψα στην Ελλάδα δυσκολευόμουν να συνυπάρξω με τους ανθρώπους εδώ , να τους κατανοήσω , να τους ανεχτώ. Άλλαξαν πάρα πολλά πράγματα σε μένα.»

«ανοίγουν οι ορίζοντες σου και το μυαλό σου. Κάποιοι έχουν την προοπτική και μπορούν να μείνουν εκεί θα έχουν ένα καλύτερο τρόπο ζωής.»

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Το θέμα της έρευνας που πραγματοποιήσαμε ήταν οι εμπειρίες των φοιτητών του Τμήματος Κοινωνικής Εργασίας από το πρόγραμμα ανταλλαγής Erasmus+. Μελετώντας την έρευνα μπορούμε να πούμε ότι από τους φοιτητές που ερωτήθηκαν για την εμπειρία τους συμπεραίνουμε ότι το πρόγραμμα Erasmus+ έχει πολλά θετικά χαρακτηριστικά, αλλά δεν λείπουν και οι δυσκολίες για το λόγο ότι είναι κάτι καινούργιο για τους φοιτητές. Όσον αφορά τη θετική πλευρά οι φοιτητές, εξέφρασαν τον ενθουσιασμό τους για την εμπειρία που έζησαν, εμπλουτίστηκαν με γνώσεις πάνω στο αντικείμενο της Κοινωνικής Εργασίας, κατάφεραν να κάνουν αυτογνωσία και να ωριμάσουν τον τρόπο σκέψης τους. Μέσα από αυτή τη μοναδική εμπειρία που έζησαν δεν έλειψαν και οι δυσκολίες που συνάντησαν. Η επίσκεψη τους σε μια ξένη χώρα με διαφορετική γλώσσα, πολιτισμό, κουλτούρα και καιρικές συνθήκες ήταν η αιτία που δυσκόλεψε τη προσαρμογή πολλών φοιτητών. Η επιμονή και η θέληση για να υλοποιήσουν την απόφαση που είχαν πάρει ήταν αρκετή για να αντιμετωπίσουν όσα δυσκόλεψαν την πορεία τους.

Σύμφωνα με τα λεγόμενα των φοιτητών το Erasmus + είναι μια μοναδική εμπειρία που κάθε φοιτητής πρέπει να ζήσει, διότι εκτός των πνευματικών αγαθών που σου προσφέρει σε εξυψώνει σαν άτομο!

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Ζαφειρόπουλος, Κ. (2005) *Πώς γίνεται μια επιστημονική εργασία; ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΣΥΓΓΡΑΦΗ ΕΡΓΑΣΙΩΝ*. Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική ΑΕ.
2. Rudestam, K. E., & Newton, R. R. (1992). *Surviving your dissertation: A comprehensive guide to content and process*. Newbury Park, Calif: SAGE.
3. Ιωσιφίδης Θ. (2003) *Εισαγωγή στην ανάλυση δεδομένων Ποιοτικής Κοινωνικής Έρευνας*, σημειώσεις.
4. Ξυρουδάκης Μ. (2016) *Η αποτύπωση της δραστηριότητας του προγράμματος Erasmus+ του Τμήματος Κοινωνικής Εργασίας του ΤΕΙ Κρήτης μέσα από την επικαιροποίηση του αρχείου του Τμήματος*. Πτυχιακή Εργασία. ΤΕΙ Κρήτης

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. ΙΚΥ - Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών. (χ.χ.). Erasmus+. <http://www.iky.gr/erasmusplus> Ανακτήθηκε 05 Απριλίου 2017
2. Erasmus+ homepage - European Commission. (χ.χ.). http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/index_en.htm Ανακτήθηκε 22 Απριλίου 2017
3. European Commission. (2016). Erasmus+ Programme Guide [pdf αρχείο]. http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/documents/erasmus-plus-programme-guide_en.pdf Ανακτήθηκε 2 Ιουνίου 2017
4. Τμήμα Δημοσίων και Διεθνών Σχέσεων ΤΕΙ Κρήτης <https://www.teicrete.gr/iro/el/> Ανακτήθηκε 5 Ιουνίου 2017
5. Προγράμματα Δια Βίου Εκπαίδευσης <https://www.teicrete.gr/> Ανακτήθηκε 8 Ιουνίου 2017

6. Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας- Διαπανεπιστημιακές
συνεργασίες

<https://www.teicrete.gr/koinerg/el/%CF%83%CE%B5%CE%BB%CE%AF%CE%B4%CE%B5%CF%82-%CE%BC%CE%B5%CE%BD%CE%BF%CF%8D/%CE%B4%CE%B9%CE%B1%CF%80%CE%B1%CE%BD%CE%B5%CF%80%CE%B9%CF%83%CF%84%CE%B7%CE%BC%CE%B9%CE%B1%CE%BA%CE%AD%CF%82-%CF%83%CF%85%CE%BD%CE%B5%CF%81%CE%B3%CE%B1%CF%83%CE%AF%CE%B5%CF%82-erasmus> Ανακτήθηκε 9 Ιουνίου 2017

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

UNIVERSITY	WEB SITE
Vorarlberg University of Applied Sciences (FHV) ΑΥΣΤΡΙΑ	www.fhv.at
University of Nicosia ΛΕΥΚΩΣΙΑ	www.unic.ac.cy
Masaryk University ΤΣΕΧΙΑ	www.muni.cz
Hochschule Merseburg, University of Applied Sciences ΓΕΡΜΑΝΙΑ	www.hs-merseburg.de/
OTH Regensburg ΓΕΡΜΑΝΙΑ	www.oth-regensburg.de
University College Lillebaelt ΔΑΝΙΑ	www.ucl.dk
Universidad Complutense de Madrid ΙΣΠΑΝΙΑ	www.ucm.es
Universidad De Castilla La Mancha ΙΣΠΑΝΙΑ	www.uclm.es

Universidad de Granada ΙΣΠΑΝΙΑ	www.ugr.es
Universitat De Valencia ΙΣΠΑΝΙΑ	Universitat De Valencia
Universite Paris 13 ΓΑΛΛΙΑ	www.univ-paris13.fr
University of Adger, Kristians and Grimstad ΑΛΛΑΜΠΑΜΑ	www.uia.no/en
Warsaw University of Life Sciences-SGGW ΒΑΡΣΟΒΙΑ	http://www.sggw.pl/en/
Umeå University ΣΟΥΗΔΙΑ	www.umu.se
Kymenlaakson Ammattikorkeakoulu, University of Applied Sciences (Kyamk) ΦΙΛΑΝΔΙΑ	www.kyamk.fi
Mikkeli University of Applied Sciences ΦΙΛΑΝΔΙΑ	www.mamk.fi

Trnava University in Trnava ΣΛΟΒΑΚΙΑ	www.truni.sk
Odisee vzw ΒΕΛΓΙΟ	www.odisee.be
University of Ljubljana ΣΛΟΒΕΝΙΑ	www.uni-lj.si

